Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 12 октябрь 1973 йил, жума ✦ № 241 (15.715). ✦ Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ—ЯПОНИЯ ҲУЖЖАТЛАРИ ИМЗОЛАНДИ

10 октябрда Катта Кремль саройида Совет — Япония ҳужжатлари имзоланди.

Совет — Япония Қўшма баёнотини Совет томонидан СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин ва СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Япония томонидан Япония Бош министри К. Танака ва Япония ташқи ишлар министри М. Охира имзоладилар.

Илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисида СССР ҳукумати билан Япония ҳукумати ўртасида битим, олимлар ва илмий ходимларни ўзаро юбориб туриш тўғрисида, ахборот материалларини тарқатиш тўғрисида, расмий босма нашрларни айирбошлаш тўғрисида мактублар, учиб ўтадиган қушларни ва йўқ бўлиб кетиш хавфи остида турган қушларни ҳамда улар яшайдиган муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисида СССР ҳукумати билан Япония ҳукумати ўртасида конвенция имзоланди. Битим, мактублар ва конвенцияни СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва Япония ташқи ишлар министри М. Охира имзоладилар.

Ҳужжатларни имзолаш маросимида:

Совет томонидан Л. И. Брежнев, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР министрлари К. И. Галаншин, Т. Б. Гуженко, А. А. Ишков, Н. С. Патоличев, А. В. Сидоренко, Н. В. Тимофеев, Е. А. Фурцева, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров, А. И. Блатов, СССР Министрлар Совети Раисининг ёрдамчилари Б. Т. Бацанов, А. К. Горчаков, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. П. Фирюбин, СССР Министрлар Совети фан ва техника давлат комитети раисининг ўринбосари Д. М. Гвишиани, СССРнинг Япониядаги элчиси О. А. Трояновский ва бошқа расмий кишилар;

Япония томонидан —ташқи ишлар министри ўринбосарининг ўринбосари К. Цуруми, Японияннинг Совет Иттифоқидаги элчиси К. Ниидзеки, Япония ташқи ишлар министрлиги департаментининг директори В. Овада, бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

(ТАСС).

Совет—япон ҳужжатларини имзолаш пайти.

В. Кошевой ва В. Мусаэльян фотоси. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Чехословакия Социалистик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Ян Гавелкани 11 октябрда қабул қилди.

Ш. Р. Рашидов дўстона суҳбат чоғида СССР халқларининг қардош оиласида Ўзбекистон ССРнинг эришган муваффақиятлари ҳақида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев республикага Халқлар дўстлиги орденини топшириш муносабати билан Тошкентда бўлган чоғида республиканинг ишлаб чиқариш кучларини янада жадал ривожлантириш юзасидан белгиланган программа тўғрисида элчига батафсил гапириб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудири Ў. А. Рустамов, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. М. Қўчқоров иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

СОВЕТ—ЯПОНИЯ ҚЎШМА БАЁНОТИ

Япония Бош министри Какуэй Танака Совет Иттифоқи ҳукуматининг таклифига биноан 1973 йил 7 октябрдан 10 октябргача расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турди. Бош министр Танакага ташқи ишлар министри Масаеси Охира ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Япония Бош министри К. Танака ва ташқи ишлар министри М. Охира ўртасида Япония—Совет муносабатлари масалалари юзасидан, шу жумладан сулҳ шартномасини тузишга доир музокаралар тўғрисидаги масалалар юзасидан, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи энг муҳим халқаро проблемалар юзасидан музокаралар бўлиб ўтди.

Бош министр К. Танака билан ташқи ишлар министри М. Охирани КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний қабул қилди.

Ташқи ишлар министрлари А. А. Громико билан М. Охира ўртасида навбатдаги маслаҳат учрашуви ўтказилди.

Дўстона вазиятда ўтган учрашувлар давомида ҳар иккала томон СССР билан Японияннинг 1956 йилги қўшма декларацияси асосида дипломатик муносабатлар ўрнатилган пайтдан бери Совет—Япония муносабатлари қулай тарзда ривожланиб борганлигини ва жумладан, сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда анча илгари силжиганлигини мамнуният билан қайд қилдилар. Томонлар ички ишларга аралашмаслик, ўзаро манфаатдорлик ва тенглик принциплари асосида СССР билан Япония ўртасидаги яхши қўшничилик, дўстлик муносабатларини мустаҳкамлаш иккала мамлакат халқларининг муштарак манфаатларига мос келибгина қолмай, шу билан бирга Узоқ Шарқда ва бутун дунёда тинчлик ҳамда стабиллик ишига катта ҳисса бўлиб қўшилади, деган фикрни билдирдилар. Шу муносабат билан томонлар СССР билан Япония ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш учун куч-ғайрат сарфлашга аҳд қилганликларини изҳор этдилар.

1. Иккинчи жаҳон уруши давридан қолган ва ҳал этилмаган масалаларни бартараф қилиш ва сулҳ шартномасини тузиш иккала мамлакат ўртасида чинакам яхши қўшничилик ва дўстлик муносабатларини ўрнатишга ҳисса қўшишини англаб, томонлар сулҳ шартномасининг мазмунига тааллуқли масалалар юзасидан музокаралар ўтказдилар. Ҳар икки томон иккала мамлакат ўртасида сулҳ шартномасини тузиш тўғрисидаги музокараларни 1974 йилнинг тегишли даврида давом эттириш тўғрисида аҳдлашиб олдилар.

(Давоми иккинчи бетда).

ИСТИҚБОЛГА ПАРВОЗ

Пахтазордан репортаж

Худди шундай. Сирдарёнинг «3-Боёвут» совхози пахтазорларида бўлган кичик меҳнат аҳлининг истиқболга парвоз қилаётганлигига тўла ишонч ҳосил қилади. Ушбу рақамлар магзини бир чақиб кўринг-а: совхоз кунига йиллик планнинг 10 процентни миқдорида, яъни минг тоннадан оппоқ, қуруқ пахтани тайёрлов пунктларига жўнатиб турибди. Пахтазорда ҳар куни 95 комбайн парвоз қилиб юрибди. Ҳар бир машина кунига 10-11 тоннадан пахта термоқда. Бу ерда ҳосил амалда механизмлар билан териб олинаяпти.

Чиндан ҳам мароқли рақамлар! Ахир, юз нафарга етар-етмас механизатор 15 минг теримчининг қўл меҳнатини, машаққатли юмушини машиналар елкасига ортса-ю бундан завқланмай бўладими!

Совхозда ҳаммаси бўлиб 1420 киши ишлайди. Шундан 580 нафари пахтачилик билан банд. Демак, худди шу кунлардаги суръатга машиналарсиз эришиш учун хўжаликка четдан 14.420 кишини жалб қилишга тўғри келган бўларди. Бу эса, сира реал бўлмаган вазифадир. Чунки, олдинги йиллари — йиғим-терим эндигина механизациялаштирилаётган пайтлари кўпи билан 4—5 минг ёрдамчи келарди. Қўл терими хўжалик экономикасига салбий таъсир кўрсатар, йиғим-теримни қишгача чўзиб юборар, бунинг устига, маҳсулот сифати пасайиб кетарди.

Партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги туфайли суғориладиган ерларда пахта йиғим-теримнигина эмас, балки ғўза парваришини ҳам тўла механизациялаш учун шарт-шароит яратилмоқда. Пахта терими техникаси муттасил такомиллашмоқда. Кейинги пайтларда тўрт қаторли терим технологиясига ўтилди. Тошкент конструкторлик бюролари ва машинасозлик заводларининг экспериментал цехлари ва тажриба полигонларида олти қаторли терим машиналари яратилмоқда.

Йиғим-терим ишларини механизаторлар дадил ўз зиммаларига олмоқдалар. **Бу йил республикамиз бўйича ҳар куни машиналар билан 86 минг тоннагача пахта териб олинди. Икки ҳафта мобайнида машиналар кунига 75—80 минг тоннадан пахта теришди.** Шуниси қувончлики, **ҳар куни тайёрланган пахтанинг учдан икки қисми механизаторлар зиммасига тушди.** Бундай натижага пахтачилик тарихида биринчи марта эришилди.

Ҳозир жуда кўп пахтакор хўжаликлар йиғим-терим техникаси билан етарли таъминланган. Чунончи, Сирдарё ва Тошкент областлари йиғим-терим ишларини 70—80 процент механизациялашни таъминловчи комбайн паркига эгадирлар. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Малик» совхозлари, Поп районидаги Ленин номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозлари ва бошқа қатор хўжаликлар каби «3-Боёвут» совхози коллективининг хизмати шундаки, улар энг юксак иш унуми, юқори унумдорлик нормаларини бажаришга қодир техника ва кадрларни тайёрлашга муваффақ бўлишган.

◆ РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА ҲАР КУНИ ТАЙЁРЛАНАЁТГАН ПАХТАНИНГ УЧДАН ИККИ ҚИСМИ МАШИНАЛАРДА ТЕРИБ ОЛИНАЁТИР.

◆ 3-«БОЁВУТ» СОВХОЗИ КУНИГА 10 ПРОЦЕНТДАН, ЯЪНИ 1000 ТОННА ПАХТА ТАЙЁРЛАМОҚДА.

◆ 95 МЕХАНИЗАТОР 14 МИНГ 420 ТЕРИМЧИНИНГ ИШИНИ БАЖАРЯПТИ.

◆ КУНИГА 10 ТОННА ПАХТА ТЕРИБ БЕРГАН МЕХАНИЗАТОР 100 СЎМ ҲАҚ ОЛАДИ. ШУНЧА ПАХТА ҚЎЛДА ТЕРИЛГАНИДА ҚЎШИМЧА РАВИШДА ЯНА 680 СЎМ ТЎЛАНГАН БЎЛАРДИ.

◆ ҲАММА ПАХТА МЕХАНИЗМЛАРДА ТЕРИБ ОЛИНАДИ.

Совхозда Саидғози Жуманов, Эркин Аширматов, Вали Болтаев каби механизаторлар билан суҳбатлашдик. Улар ҳар куни икки қаторли машинада 14—15 тоннадан пахта теришибди. Бунинг маъноси шуки, бу гвардиячиларнинг ҳар бири кунига 200 теримчининг ишини бажарган.

Умуман Боёвут райони бўйича биринчи теримда ҳар бир машинанинг кунлик иш унуми 5—6 тоннадан тўғри келди, яъни ҳар бир машина белгиланган нормани 1,5 ҳиссадан бажарди.

— Юксак натижаларга эришаётганимизнинг боиси, — дейди Саидғози Жуманов, — далаларда мўл ҳосил етиштирилганлигидадир. Пахтазорларда бегона ўт қириб ташланган, ариқлар тўппа-тўғри олинган, машина айланадиган жойлар яхшилаб тайёрлаб қўйилган. Ўзимиз ҳам, машиналаримиз ҳам йиғим-теримга шай бўлиб турдик.

Хўш, бундан бир неча йиллар илгари ҳар бир машинада териладиган пахта миқдори анча кам бўлганлигини нима билан изоҳлаш мумкин? Бунга жавобни пахтазорнинг ўзи айтиб турибди: дефолиация вақтида ўтказилиб, химикатлар тўғри нормада берилган. Натижада ғўза барги тез ва ёппасига тўкилди. Машина теримига худди шуниси керак.

Ҳаво яхши келган куни машиналар кун чиқиши билан пахтазорда сузади. Шудринг тушган пайтларда эса иш соат 9 да бошланади. Машина моторларн ярим кечада тин олади. Бундай режимни бир механизаторнинг ўзи кўтаролмайди. Буни ҳисобга олиб, совхоз дирекцияси ҳар иккита комбайнга учинчи механизатор ажратган. У тушки ва кечқурунги овқат пайтида ҳамда асосий механизаторлар дам олган вақтда галма-гал машиналарни бошқаради. Барча механизаторларга овқат бепул келтириб берилади.

Йиғим-терим бошлангунга қадар ҳамма машиналар пухта ремонт қилиб қўйилганидан агрегатлар тинимсиз ишлаб турибди.

Механизатор — совхоз далаларида ҳал қилувчи фигура. У мураккаб хўжалик ишига унум, қут-барака киритади ҳамиша. Пахтанинг қоп-қанорсиз ташилишини таъминловчи 300 тележка, саккизта ремонт устахонаси, ўнлаб заправка пунктлари, тайёрлов пунктидаги ишларнинг механизациялаштирилганлиги — буларнинг ҳаммаси механик-ҳайдовчилар активлигини кучайтиради.

95 терим машинасидан бирортаси ҳам шу кунгача икки норма бажармаган вақт бўлмади. Механизаторлар иши дала шийпонларида, марказий участкада ҳамиша «Кўрсаткич тахта»ларига ёзиб борилади.

Мусобақа кечаги натижани яхшилашга бўлган оммавий интилишни кучайтирди. Совхоз бўйича энг юқори кўрсаткичга эришган механизатор кун бўйи машинасига голиблик вимпелини тақиб юради. Мусобақа голиби бундан ташқари моддий жиҳатдан ҳам рағбатлантирилади.

Ўтган куни механик-ҳайдовчиларнинг эътиборига директорнинг қуйидаги буйруғи етказилди: «Ҳар тонна пахта учун механизаторга саккиз сўм ҳақ тўланади. Кунига 10 тонна ва ундан ошириб пахта терган механизаторга ҳар тоннаси учун 10 сўмдан ҳақ тўланади». Еттинчи октябрь куни ҳар бир машинанинг иш унуми совхоз бўйича 10 тоннадангa тўғри келди. Шу куни 10 тонна пахта терган механизатор 100 сўм ҳақ олди. Мана шу 10 тонна пахта қўлда терилганида эса 680 сўм ҳақ тўланган бўларди.

Совхоз механизаторлари дала —комбайн—трактор поезди — тайёрлов пунктидан иборат индустриал усулни эгаллаб олишди. Бу усулда инсон қўли пахтага тегмайди. Бундан икки йил муқаддам конвейер усули хўжалик планидагина қўзда тутилганди. Бугунги кунда оддий воқеа бўлиб қолди.

Совхоз уч-тўрт кун ўтмаёқ давлатга пахта етказиб бериш планини бажарганлиги ҳақида рапорт беради. Сўнгра 9800 тоннага қўшимча 4 минг тонна мажбуриятдаги пахта топширилади. Шунда 3910 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтарилган бўлади.

Совхоз директори Шамсуддин Титуев билан биринчи марта учрашганимга йўқ. Ҳар гал учрашганимда бу ажойиб ташкилотчининг куч-ғайрати, тажрибаси ортиб бораётганлигини ҳис этаман. 200 коммунистни ўз сафида бирлаштирган совхоз партия комитети ҳар ишда дирекцияга ёрдам кўрсатмоқда.

Совхоз бригадири, республика Олий Совети депутати Месут Решитов ҳузурида бўлдим. У ҳамкасблари билан пахтакор республикалар партия-хўжалик активи йиғилиши, ўртоқ Л. И. Брежневнинг республикамизга Халқлар дўстлиги орденини топширишда сўзлаган илҳомбахш нутқи ҳақида суҳбатлашаётган экан.

— Республикамизнинг 4 миллион 850 минг тонналик улкан хирмони биз каби механизаторларнинг, пахтакорларнинг меҳнати билан бунёд бўлади. Ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил кўтариш жонажон ишимиз, муқаддас бурчимиздир, — дейди ҳаяжонланиб донгдор бригадир.

Ватан пахтачилиги юксак техника тараққиётига асосланган ишлаб чиқариш жараёнига дадил қадам қўйди. Бундай жараёнда ҳар қандай об-ҳавода ва ҳар қандай шароитда ҳам мўлкўл ҳосил етиштирилади. Минг-минглаб пахтакорлар, олтин қўли билан «оқ олтин» яратаётганлар партия азмини бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилаверадилар.

А. УЗИЛЕВСКИЙ.

ИЛҒОРЛАРГА—ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети пахта териш ва давлатга сотиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1973 йил октябрь ойи биринчи ўн кунлигидаги якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларда қолдирилди:

Сирдарё областида (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Аҳмедов,** область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Хайдуров,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Мажидов,** совхозлар трестининг директори ўртоқ **Мирҳабибов,** пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Шодиев,** «Ўзсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ **Хобта,** область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Абдураимов).** Бу область йиллик пахта тайёрлаш планини 88,57 процент, машина терими планини 108,96 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 36,24 процент, машина териминнинг 45,86 процент ўсишини таъминлаган.

Тошкент областида (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Мусахонов,** область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Асомов,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Исоқов,** совхозлар трестининг директори ўртоқ **Аракелян,** пахта тайёрлаш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Отаметов,** «Ўзсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ **Киселев,** область комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Исҳоқов).** Бу область пахта тайёрлаш планини 80,61 процент, машина терими планини 88,81 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 33,67 процент, машина териминнинг 40,24 процент ўсишини таъминлаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларга берилди:

Сирдарё областининг **Боёвут районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Тўхлиев,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Бердиназаров,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Шукуров,** «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Маҳкамов,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Жуманазаров).** Бу район пахта тайёрлаш планини 70,69 процент, машина терими планини 98,99 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 50,28 процент, машина териминнинг 78,08 процент ўсишини таъминлаган. Байроқ Тошкент областининг Юқори Чирчиқ районидан олиб берилади.

Тошкент областининг **Оққўрғон районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Тоиров,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Сонбназаров,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Саидхўжаев,** «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Рогачев,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Турғунбоев).** Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 89,73 процент, машина терими планини 97,87 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 48,35 процент, машина териминнинг 57,3 процент ўсишини таъминлаган. Байроқ Сирдарё областининг Жиззах районидан олиб берилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Сурхондарё областининг **Термиз районида** қолдирилди. (Район партия комитетининг секретари ўртоқ **Чориев,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Назарова,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Саъдуллаев,** «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Мусаев,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Маматқулов).** Бу район пахтанинг ингичка толали навини тайёрлаш йиллик планини 72,66 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 19,21 процент ўсишини таъминлаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларга берилди:

Сирдарё областининг қўриқ ердаги **Ильич районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Абдушоҳидов,** район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Юсупов,** район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Асқаров,** «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ **Эгамбердиев,** район комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Исроилов).** Бу район пахта тайёрлаш йиллик планини 75,53 процент, машина терими планини 98,59 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 46,05 процент, машина териминнинг 59,74 процент ўсишини таъминлаган. Байроқ Сирдарё областининг Мирзачўл районидан олиб берилади.

Тошкент область Оққўрғон районидаги **«Ўзбекистон ССР беш йиллиги»** совхозига (совхоз директори ўртоқ **Ҳоназаров,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Ғафурова,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Алиев,** комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ **Коменов).** Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 96,89 процент, машина терими планини 104,84 процент бажарган, ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 66,28 процент, машина териминнинг 73,6 процент ўсишини таъминлаган. Байроқ Сирдарё область Ворошилов районидаги «Социализм» совхозидан олиб берилади.

Сирдарё область Ильич районининг қўриқдаги **«Правда» совхозига** (совхоз директори ўртоқ **Раҳмонқулов,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Иброҳимов,** ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Тилагов,** комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ **Қодиров).** Бу совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 83,82 процент, машина терими планини 95 процент бажарган ва ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 56,84 процент, машина териминнинг 64,44 процент ўсишини таъминлаган. Байроқ Андижон область Ленин районидаги В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги номли совхоздан олиб берилади.

Тошкент область Оққўрғон районидаги **«Ленинград» колхозига** (правление раиси ўртоқ **Пак,** партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Искандаров,** комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ **Қорабоев).** Бу колхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 84,38 процент, машина терими планини 103,41 процент бажарган, ўн кун ичида пахта тайёрлашнинг 61,88 процент, машина териминнинг 78,33 процент ўсишини таъминлаган. Байроқ Тошкент область Оққўрғон районидаги «Моcква» колхозидан олиб берилади.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

ХУЖАОБОД

Районнинг меҳнатчилари деҳқончилик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун олиб борилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, тайёрлов пунктларига 40450 тонна биринчи нав пахта элтиб бердилар ва халқ хўжалик планини муддатидан аввал бажардилар. Улар гектар бошига 28 центнер пахта ҳосили олдилар. Жами пахтанинг 16,8 минг тоннаси машиналарда териб олинди.

«Ленинград», «Ленинизм», «Ўзбекистон», «Россия», Куйбишев номли колхозларнинг пахтакорлари гектар бошига 30-32 центнер пахта териб олиб, районнинг муваффақиятига катта ҳисса қўшдилар.

Хўжаобод районининг деҳқонлари 35 центнерлик ҳосил учун ва ялпи ҳосилни 51 минг тоннага етказиш учун курашмоқдалар.

ҒУЗОР

Район меҳнатчилари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида халқ хўжалик планини муддатидан аввал бажардилар, тайёрлов пунктларига 24,7 минг тонна пахта элтиб бердилар, ҳосилнинг 7 минг тоннасини машинада териб олдилар.

Ленин номли, К. Маркс номли, Гагарин номли, «Партия XXII съезди», «Халқобод» колхозлари халқ хўжалик планининг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Ғузор районининг пахтакорлари яна 15,5 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

ЯККАБОҒ

Район деҳқонлари пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Давлатга 29,1 минг тонна биринчи нав пахта топширилди, шундан 10,2 минг тоннаси машинада терилган пахтадир.

Районнинг муваффақиятига «Шарқ юлдузи», Энгельс номли, «Коммунизм», «Партия XXIV съезди», «Ленинизм» колхозларининг меҳнатчилари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Райондаги 153 та пахтачилик бригадасидан 105 таси ҳозиргача планини бажариб бўлди.

Район пахтакорлари пахта ҳосилини 40 минг тоннага етказиш учун курашмоқдалар. Халқ хўжалик планидан ташқари 11 минг тонна «оқ олтин» топширилади.

4.850 МИНГ ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 11 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Андижон	1.70	93.28	3.52	101.62
Қашқадарё	1.66	89.61	1.83	72.98
Сирдарё	3.08	88.58	3.83	108.96
Сурхондарё	2.04	85.73	2.46	84.59
Тошкент	2.85	80.61	3.34	88.81
Наманган	1.90	78.02	3.55	104.54
Фарғона	1.85	74.77	3.76	72.22
Хоразм	2.35	67.54	2.79	44.94
ҚҚ АССР	2.67	66.75	3.51	56.63
Бухоро	1.58	61.65	2.46	60.78
Самарқанд	2.77	58.94	5.02	73.98
Республика бўйича:	2,21	76,94	3,38	81,92
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,67	68,63		
Қашқадарё	1,85	61,41		
Бухоро	0,75	17,18		
Республика бўйича:	1,64	62,64		

Л. И. БРЕЖНЕВ П. Н. ДХАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Ҳиндистон Бош министрининг Москвада меҳмон бўлиб турган бош секретари П. Н. Дхарни 11 октябрда қабул қилди. П. Н. Дхар Ҳиндистон Бош министри И. Гандининг мактубини Л. И. Брежневга топширди.

Самимий дилкашлик вазиятида ўтган суҳбатда дўстона Совет—Ҳиндистон муносабатларини янада ривожлантиришга алоқадор масалалар устида гаплашиб олинди.

СОВЕТ—ЯПОНИЯ ҚЎШМА БАЁНОТИ

(Боши биринчи бетда).

2. Томонлар СССР билан Япония ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш йўллари хусусида фикрлашиб олдилар. Иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни ўзаро манфаатдорлик ва тенглик принциплари асосида имкони борича кенгроқ соҳаларда амалга ошириш мақбул деган фикрга келинди. Томонлар, жумладан Сибирнинг табиий ресурслари ишлаб чиқилиши муносабати билан ҳам иқтисодий ҳамкорликни жадаллаштириш, шунингдек савдо-сотиқни ва қишлоқ хўжалиги, транспортда юк ташиш ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликни ривожлантириш зарурлиги тўғрисида бир фикрга келдилар. Томонлар иқтисодий ҳамкорлик билан шуғулланувчи Совет—Япония ва Япония—Совет комитетларининг фаолиятини юксак баҳоладилар. Иккала мамлакатнинг ҳукуматлари бундай иқтисодий ҳамкорликни амалга оширишга кўмаклашадилар. Япония фирмалари (ёки шу фирмалар тузадиган уюшмалар) билан тегишли совет ташкилотлари ўртасида шартномалар тузилишини рағбатлантирадилар. Бу шартномаларнинг нормал ва ўз вақтида амалга оширилишига ёрдам берадилар, деб келишиб олинди. Шу мақсадда улар ҳукуматлар ўртасида маслаҳатлашувлар ўтказиб туриш тўғрисида аҳдлашиб олдилар.

Юқорида кўрсатилган соҳаларда, айниқса Сибирнинг табиий бойликлари ишлаб чиқилиши муносабати билан Совет—Япония иқтисодий ҳамкорлиги учинчи мамлакатларнинг иштирокини истисно қилмаслигини иккала томон таъкидлади.

Томонлар Совет Иттифоқи билан Япониянинг балиқ овлашига алоқадор проблемаларни ҳал этиш йўллари тўғрисида фикрлашдилар. Шунинг натижасида томонлар Тинч океаннинг шимолий қисмида узоқ муддат давомида мўътадил балиқ овланишини таъминлаш мақсадида тегишли тадбирларни кўриш, шу жумладан ов қилиш ҳажмини белгилаш масаласи тўғрисида бир фикрга келдилар. Шу масала юзасидан иккала мамлакатнинг тегишли министрлари ўртасида имкони борича тезроқ маслаҳатлашувлар ўтказиш тўғрисида томонлар якдил бир фикрни изҳор этдилар.

Томонлар ҳар иккала томон алоҳида келишиб оладиган районларда япон балиқчиларининг ов қилиши тўғрисида илгари бошланган музокаралар хусусида фикрлашдилар.

Ҳукуматлар ўртасида илмий-техникавий соҳадаги алоқаларни кенгайтириш фойдали эканлигини томонлар қайд қилдилар ва совет томонидан ташқи ишлар министри Громико ва Япония томонидан ташқи ишлар министри Охира илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан Япония ҳукумати ўртасида 1973 йил 10 октябрда имзоланган битимни юксак баҳоладилар.

Маданият соҳасидаги алоқалар қулай тарзда ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан таъкидлаб, томонлар Совет томонидан ташқи ишлар министри Громико ва Япония томонидан ташқи ишлар министри Охира олимлар ва аспирантларни ўзаро юбориб туриш, расмий босма нашрларни айирбошлаш тўғрисида ҳамда ахборот материалларини тарқатиш ҳақида 1973 йил 10 октябрда имзолаган битимларнинг аҳамиятига юксак баҳо бердилар.

Томонлар табиатни қўриқлаш ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида СССР билан Япония ўртасидаги алоқаларни келажакда кенгайтириш зарур деб ҳисобладилар ҳамда Совет томонидан ташқи ишлар министри Громико ва Япония томонидан ташқи ишлар министри Охира СССР билан Япония ўртасида учиб ўтадиган қушларни ва йўқ бўлиб кетиш хавфи остида турган қушларни ҳамда улар яшайдиган муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисида 1973 йил 10 октябрда имзолаган конвенцияни шу ҳамкорликнинг биринчи қадами сифатида юксак баҳоладилар.

Томонлар энергиянинг юксак самарали манбаларини ўзлаштириш дунёнинг энергетик проблемаларини ҳал этишга кўмаклашиши мумкинлигини англаб, атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасидаги ҳамкорликни кенгайтиришни зарур деб топдилар. Шу ҳамкорликнинг биринчи одими сифатида иккала мамлакатнинг олимларини ва техника мутахассисларини бир-бирларига юбориб туришнинг, шунингдек ахборот айирбошлашнинг аҳамиятини таъкидладилар.

Иккала мамлакат жамоатчилиги вакилларининг алоқаларини кенгайтиришни рағбатлантириш зарурлиги тўғрисида томонлар бир фикрга келдилар.

Томонлар иккала мамлакат ташқи ишлар министрларининг маслаҳатлашувларини вақт-вақти билан ўтказиб туриш кераклигини айтдилар, СССР ва Япония ташқи ишлар министрлари 1966 йилда шу ҳақда аҳдлашиб олган эдилар.

Япония Бош министри К. Танаканинг СССР территориясида яшаб турган собиқ япон гражданларининг Японияга жўнаб кетиши ва японларнинг ўз қариндош уруғлари дафн этилган жойларни зиёрат қилиб туриши тўғрисидаги илтимоси муносабати билан Совет томони инсонпарварлик туйғуларига амал қилиб, бу масалаларни шундан кейин ҳам лозим даражада эътибор билан кўриб чиқишга тайёр эканлигини билдирди.

3. Томонлар ҳозирги халқаро аҳволнинг иккала томонни қизиқтирувчи энг муҳим проблемалари юзасидан фикрлашиб олдилар. Кейинги йилларда умуман халқаро вазият кескинликни юмшатиш йўлидан ривожланиб бораётганлиги ҳамда турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш янада ривожланганлиги хусусида томонлар мамнуният изҳор этдилар. Айни вақтда томонлар ҳозир ер куррасининг бир қанча районларида можаролар давом этаётганлигидан ташвишланаётганликларини билдирдилар ҳамда барча давлатлар БМТ уставига мувофиқ равишда бир-бирлари билан муносабатларида можароларни музокаралар йўли билан ҳал этиш, куч билан дўқ қилиш ёки куч ишлатишдан воз кечиш принципларига риоя қилишлари зарурлигини таъкидладилар.

Томонлар халқаро кескинликни юмшатишни янада жадаллаштириш ҳамда мустаҳкам ва ялпи тинчликни ўрнатиш — замонанинг ҳамма халқлар манфаатларига мос бўлиб тушадиган энг муҳим проблемасидир, деб ҳисоблайдилар. Айни вақтда томонлар юқорида баён этилган фикрга асосланиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ялпи тинчликни сақлашга ва халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга муҳим ҳисса қўшаётганлигини айтдилар ва ана шу ташкилотнинг самарадорлигини мустаҳкамлаш соҳасидаги куч-ғайратларни давом эттириш тўғрисида якдил бир фикрга келдилар.

Самарали халқаро контроль остида қуролсизланишга эришиш ва айниқса ядро қуролини тарк этишни тезроқ амалга ошириш бутун дунёда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш учун муҳим эканлигини англаб, томонлар ана шу мақсадларга эришиш йўлида куч-ғайрат сарфлаш ниятида эканликларини изҳор қилдилар.

Қурол-яроғлар устидан контроль ўрнатиш ва можароларга йўл қўймаслик соҳасида силжишга эришилганлиги, стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги музокараларда тегишли битимга келинганлиги ва ядро урушининг олдини олиш тўғрисидаги Америка—Совет битими хусусида томонлар мамнуният изҳор этдилар.

Осиёдаги аҳвол хусусида фикрлашиб олиш чоғида томонлар Вьетнамга доир сулҳ шартномаси, шунингдек Лаосга доир сулҳ шартномаси ва мазкур шартномани амалга ошириш тўғрисидаги протокол имзоланганлигидан мамнун бўлганликларини билдирдилар. Бу шартномаларни ҳамма томонлар қатъий бажарган тақдирда шартномалар Ҳинди-Хитойда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш имкониятини очиб беради. Шунингдек, Вьетнам, Лаос ва Камбоджа проблемалари шу мамлакатларнинг халқлари томонидан четдан ҳеч кимни аралаштирмай ҳал этилиши лозим, деган фикрни иккала томон изҳор этди.

Томонлар Корея ярим оролида жануб билан шимол ўртасида музокаралар олиб бориш учун йўл очилганлигини табриkладилар.

Жанубий Осиё кичик қитъасидаги кескинликни юмшатиш манфаатлари йўлида тегишли давлатлар куч-ғайрат сарфлаётганлиги хусусида томонлар мамнуният изҳор қилдилар.

Томонлар Осиё мамлакатларининг мустақиллигини ҳурмат қилиш асосида уларнинг ўзлари сарфлаётган куч-ғайратларга актив кўмаклашиш Осиёда тинчлик ва стабиллик ишига катта ҳисса бўлиб қўшилишини ҳам таъкидладилар.

Яқин Шарқда уруш ҳаракатлари яна бошланганлигидан томонлар жуда ташвишланганликларини билдирдилар ва ҳозирги аҳвол иложи борича тезроқ бартараф этилишидан умидвор эканликларини айтдилар. Томонлар Яқин Шарқда адолатли ва мустаҳкам тинчликни тезроқ ўрнатиш истагини изҳор қилдилар.

Томонлар иккала мамлакатнинг барча халқлар мустаҳкам тинчлиги ва хавфсизлигини янада мустаҳкамлаш ишига конструктив ҳисса қўшишга тайёр эканлигини айтдилар.

Иккала мамлакатнинг раҳбар арбоблари ўртасида ошкора ва конструктив руҳда ўтган бевосита музокаралар жуда фойдали бўлганлигини ҳамда иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга муҳим ҳисса қўшганлигини томонлар мамнуният билан қайд қилдилар. Иккала мамлакатнинг раҳбар арбоблари ўртасидаги музокараларни давом эттириш зарурлигини томонлар таъкидладилар.

Бош министр К. Танака Совет Иттифоқида бўлган чоғида ўзига кўрсатилган иззат-икром учун миннатдорчилик изҳор қилиб, Япония ҳукумати номидан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневни, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни қўшимча равишда келишиб олинадиган муддатларда Японияга боришга таклиф қилди. Бу таклифлар миннатдорчилик билан қабул қилинди.

А. Н. КОСИГИН,
СССР Министрлар Советининг Раиси
А. А. ГРОМИКО,
СССР ташқи ишлар министри.

К. ТАНАКА,
Япония Бош министри,
М. ОХИРА,
Япония ташқи ишлар министри.

1973 йил 10 октябрь.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

САМАРҚАНД, 11 октябрь. (ЎзТАГ). Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов бугун бу ерда Самарқанд область чорвадорларининг катта бир группасига СССР орден ва медалларини топширди. Улар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида эришган муваффақиятлари ҳамда 1972—1973 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажаришда кўрсатган шавкатли меҳнати учун мукофотланган эдилар.

Н. М. Матчонов орден ва медалларни топшириб, илғор чорвадорларни қизғин табриклади, уларга меҳнатда янги муваффақиятлар тилади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, «Қарноб» давлат наслчилик хўжалигининг бош чўпони Раззоқ Жонгиров чорвадорлар меҳнатига юксак баҳо берилганлиги учун мукофотланганлар номидан гапириб, партия ва ҳукуматга миннатдорчилик билдирди, ўзимизнинг бутун кучимиз ва қобилиятимизни чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга сарфлаймиз, деб ишонтирди.

ДАРҒАЛАР

ДЎСТЛИК. («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбиридан). Ленин номли совхоз механизатори Тўланбой Дадажонов ва «Комсомол» совхозининг механик-ҳайдовчиси Мусулмон Кепаков бу йилги йиғим-терим мавсумида Мирзачўл дала гвардиячиларининг сардори бўлдилар. Т. Дадажонов «Ўзбекистон» терим агрегати бункеридан ҳозирга қадар 800 тонна М. Кепаков — 700 тоннадан ошиқ «оқ олтин» тўкди. Ҳар икки механизатор ҳам ўзаро беллашиб, мавсум охирига қадар яна 200 тоннадан дурдона тўкишга қарор қилдилар.

Икки пешқадам дала суворийсининг изидан бораётган «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси Гулсара Умарова, — Саркисов номли совхоз механик-ҳайдовчиси Ҳавохон Ҳусанова, Қосим Раҳимов номли совхоз механик-ҳайдовчиси Маҳмуд Сафаров каби ўнлаб механизаторлар икки қаторли терим агрегатларида 250-300 тонна пахта териб бердилар.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

Пешқадам колхоз рапорти

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ. Райондаги машъал хўжалик — «Политотдел» колхози пахтакорлари зафар маррасини эгалладилар. Давлат қабул пунктларига 5700 тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳосилнинг 93 проценти «зангори кема»ларда териб олинди.

Политотделчилар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 1550 тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Япония Бош министри Москвадан жўнаб кетди

Япония Бош министри Какуэй Танака 10 октябрда Москвадан ватанига жўнаб кетди.

Ҳукумат бошлиғининг СССРга қилган сафари чоғида унга ҳамроҳ бўлиб келган Япония давлат арбоблари ҳам Япония Бош министри билан бирга жўнаб кетишди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялаш борасидаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвонини берди: София Ғафуровна **Антова** — Сурхондарё область Гагарин районидаги 7-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Абдулла Жалғасбоевич **Оролбоев** — Хўжайли шаҳридаги Ленин номли ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Таисия Васильевна **Афанасьева** — Тошкент шаҳар Киров районидаги 9-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Олтин **Аҳмедова** — Қорақалпоғистон АССР, Чимбой районидаги Киров номли ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Аброр Аҳрорович **Аҳроров** — Бухоро область, Ромитан район халқ маорифи бўлимининг мудири, Робия **Ғуломова** — Бухоро шаҳридаги 7-саккиз йиллик мактабнинг ўқитувчиси, Александр Кузьмич **Гусев** — Янгийўл шаҳридаги 10-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Йўлдош **Деҳқонов** — Сирдарё область, Ворошилов районидаги 19-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Асолат **Эрматова** — Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 12-болалар боғчасининг мудираси, Собир **Эшниёзов** — Самарқанд область, Пахтачи районидаги 22-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Екатерина Афанасьевна **Лишченко** — Урганч шаҳридаги 15-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Маматқул **Мавлонов** — Наманган область, Наманган район халқ маорифи бўлимининг мудири, Маткарим **Матчонов** — Хива шаҳридаги биринчи кечки ишчи ёшлар мактабининг ўқитувчиси ва директорининг илмий ишлар бўйича ўринбосари, Турдиали **Мирзаахмедов** — Андижон область, Москва район халқ маорифи бўлимининг мудири, София Никитична **Могиленко** — Сирдарё область халқ маорифи бўлимининг мактаблар инспектори, Константин Иванович **Мун** — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Давлат ҳунар-техника таълими комитетининг инспектори, Николай Григорьевич **Орлов** — Андижон шаҳридаги 2-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Кирли **Патаров** — Тошкент область Оққўрғон районидаги 27-ўрта мактабнинг директори, Александр Лейбович **Перельдин** — Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти математика ўқитиш методикаси кафедрасининг доценти, Абдуқодир **Расулов** — Фарғона область Қува районидаги биринчи кечки ишчи ёшлар мактабининг директори, Салим **Соҳибов** — Сурхондарё область Бойсун районидаги 1-ўрта мактабнинг ўқитувчиси, Наталья Степановна **Сорокина** — Қашқадарё область Чироқчи районидаги 2-ўрта мактабнинг директори, Алихон Аъзамович **Ҳалилбеков** — Наманган шаҳридаги 43-ўрта мактабнинг директори ва Ўринбой **Ҳолматов** — Фарғона давлат педагогика институти ўзбек адабиёти кафедрасининг доценти.

УЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1973 йил 11 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун—районлар, иккинчи стун — жами тайёрланган пахта, учинчи стун — шу жумладан машинада терилган пахта.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
ЛЕНИН	105,17	64,96
ИЗБОСКАН	104,63	114,46
ПАХТАОБОД	104,19	129,39
ХУЖАОБОД	100,00	96,63
Марҳамат	97,48	105,12
Жалолқудуқ	94,42	107,09
Қўрғонтепа	92,67	106,26
Бўз	89,47	125,96
Андижон	87,46	68,73
Балиқчи	81,10	96,15
Москва	81,01	90,69
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
ЯККАБОҒ	101,08	94,88
ҒУЗОР	100,27	76,76
Шаҳрисабз	98,37	85,65
Қарши	93,78	137,26
Қамаши	91,88	96,37
Китоб	85,95	22,46
Ульянов	85,81	64,83
Чироқчи	74,95	24,64
Косон	71,74	56,39
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
МИРЗАЧУЛ	110,85	120,50
ДУСТЛИК	108,55	118,17
ЖИЗЗАХ	101,78	163,95
Пахтакор	97,10	110,00
Октябрь	92,04	101,16
Оқ олтин	89,29	99,56
Ворошилов	87,74	125,18
Янгиер	87,62	108,16
Ильич	75,53	98,59
Сирдарё	74,38	90,14
Боёвут	70,68	98,98
Гулистон	67,86	96,90
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Сариосиё	91,09	84,78
Шўрчи	88,77	91,31
Жарқўрғон	88,74	79,02
Денов	84,76	83,75
Шеробод	84,32	87,49
Гагарин	83,50	92,28
Термиз	75,43	55,77
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Юқори Чирчиқ	90,00	98,41
Оққўрғон	89,72	97,86
Пискент	82,10	83,94
Бекобод	81,20	89,66
Бўка	76,53	80,38
Урта Чирчиқ	74,30	88,58
Чиноз	74,23	80,05
Янгийўл	72,95	74,16
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Чуст	87,12	95,57
Задарё	83,55	91,74
Янгиқўрғон	82,99	81,23
Тўрақўрғон	80,79	102,09
Поп	77,19	91,29
Учқўрғон	76,00	130,90
Норин	74,33	145,75
Уйчи	71,89	103,44
Наманган	66,07	103,07
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	91,33	96,13
Ленинград	87,39	90,02
Ўзбекистон	87,07	75,38
Фарғона	79,86	55,98
Фрунзе	75,71	89,12
Қува	74,57	72,56
Қувасой шаҳри	68,47	51,24
Риштон	68,19	73,14
Тошлоқ	65,26	60,12
Охунбобоев	64,78	55,37
Бағдод	61,74	53,53
Олтиариқ	53,67	43,26
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Боғот	79,56	55,72
Янгиариқ	73,82	45,03
Қўшкўпир	69,15	43,87
Хазорасп	64,96	38,67
Урганч	64,66	43,08
Хива	62,79	42,16
Гурлан	62,52	46,00
Шовот	61,94	45,58
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Хўжайли	89,24	111,37
Нукус	72,88	58,04
Қўнғирот	70,78	56,15
Шуманай	69,79	59,66
Тўрткўл	69,76	39,42
Кегайли	69,39	69,40
Беруний	67,53	45,69
Ленинобод	66,89	68,24
Амударё	57,71	47,69
Чимбой	56,55	52,91
Тахтакўпир	50,64	47,42
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Бухоро шаҳри	82,66	82,50
Ромитан	75,12	66,41
Бухоро	67,67	61,48
Шофиркон	66,20	62,39
Қоракўл	64,96	72,95
Вобкент	63,62	69,36
Навоий	53,57	51,80
Когон	53,37	46,45
Қизилтепа	53,03	31,71
Ғиждувон	44,38	73,97
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	71,65	90,77
Иштихон	71,19	110,34
Нарпай	65,06	80,56
Хатирчи	61,83	71,99
Пастдарғом	61,43	75,08
Оқдарё	54,44	64,35
Пайариқ	53,13	60,48
Булунғур	51,75	60,70
Каттақўрғон	49,73	57,65
Самарқанд	49,29	74,60
Жомбой	49,28	64,11
Ғаллаорол	41,71	35,88

ДОН ДАВЛАТГА

Республика областларида маккажўхори дони ва шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 11 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — ўрилган маккажўхори (топшириққа нисбатан процент ҳисобида); учинчи стун — топширилган маккажўхори дони (топшириққа нисбатан процент ҳисобида); тўртинчи стун — ўрилган шоли (планга нисбатан процент ҳисобида); бешинчи стун — топширилган шоли (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Самарқанд	63,4	102,3	86,8	29,2
Тошкент	65,4	101,3	70,7	36,7
ҚҚ АССР	57,8	100,4	49,3	48,6
Сирдарё	68,9	100,1	47,1	26,1
Сурхондарё	100,0	100,0	62,3	68,1
Андижон	99,0	100,0	71,3	66,5
Қашқадарё	94,8	100,0	планда белгиланмаган	
Наманган	76,3	100,0	59,7	50,8
Фарғона	51,4	100,0	58,6	45,2
Бухоро	73,0	94,6	планда белгиланмаган	
Хоразм	61,4	73,7	84,5	60,2
Республика бўйича:	72,8	98,2	59,3	47,5

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ШЕРОБОД МАДҲИ

Шеробод — чўлни ўзлаштираётган, асрий дашт бағрида дуру жавоҳир ундираётган мард ўғлонлар, воҳаси бўлибгина қолмай, «пўлат отлар»ни моҳирона бошқараётган турсуноййчи чеварлар маскани ҳамдир.

Ўзбекистон радиоси шербодлик сергайрат механик-ҳайдовчиларнинг пахтазор майдонида кўрсатаётган жасоратларига бағишлаб «Шеробод қизлари — пахтазор юлдузлари» сарлавҳали туркум эшиттиришлар тайёрлади. Бу эшиттиришлар уч кун давомида қишлоқ хўжалик ходимларига бағишланган программада эфир бўйлаб таралди. Очерк, лавҳа ва репортажларда Шеробод шудкорлари — «Советобод» совхози механик-ҳайдовчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Светлана Продан, Шеробод район комсомол комитетининг биринчи секретари Чиннихол Худоёрова, Гагарин район комсомол комитетининг биринчи секретари Озода Абдураимова, Қосим Раҳимов номли совхознинг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи Муҳаррама Қурбонова, Ленин номли совхоз турсуноййчиси Бибинор Мўминова, «Дўстлик» совхози пахтазорларида ўз агрегатларини жавлон урдираётган Гулбаҳор Худойбердиева ва Гулбаҳор Сумриевалар ҳамда уларнинг ўнлаб касбдошлари меҳнати мадҳ этилди. Энг яхши қўшиқлар ҳам Шеробод қизларига бағишланди.

Ўзбекистон радиосининг шербодлик турсуноййчиларга бағишлаб туркум эшиттиришлар берганлиги диққатга сазовордир.

А. А. ГРОМИКО АРАБ МАМЛАКАТЛАРИ ЭЛЧИЛАРИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Миср Араб Республикасининг элчиси Я. А. Қодирни, Сурия Араб Республикасининг элчиси Ж. Шайяни, Ироқ Республикасининг элчиси С. М. Амашни, Жазоир Халқ Демократик Республикасининг элчиси Р. Маликни ва Иордания элчиси К. Ҳаммудни уларнинг илтимосларига биноан қабул қилди.

Исроилнинг империалистик агрессиясига қарши курашаётган ҳамда ўз озодлиги ва миллий мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган араб мамлакатларига ҳар томонлама бебаҳо ёрдам ва мадад берганлиги учун улар Совет Иттифоқига араб давлатларининг Москвадаги ҳамма элчилари номидан шу давлатларнинг чуқур миннатдорчилигини изҳор қилдилар.

А. А. Громико Исроилнинг араб давлатларига қарши агрессияси оқибатларини тугатишни муттасил талаб қилиб келаётган Совет Иттифоқининг принципиал йўлини совет раҳбарлари номидан яна бир марта таъкидлади. Шу муносабат билан у КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 8 октябрь куни берган баёноти аҳамиятини алоҳида таъкидлади, бу баёнотда Совет Иттифоқи Яқин Шарқда мустаҳкам ва адолатли тинчликни таъминлаш ҳамда шу райондаги барча давлатлар ва халқларнинг гарантияланган хавфсизлигини таъминлаш манфаатлари йўлида бундан буён ҳам бутун куч-ғайратини сарфлай беришга бел боғлаганлиги аниқ ва равшан тарзда ифодалаб берилди.

СССР ташқи ишлар министри Совет Иттифоқининг бундан буён ҳам ана шу принципиал йўлни изчиллик билан ўтказа беришга аҳд қилганлигини таъкидлади (ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР
ХАБАРЛАР
ВОҚЕАЛАР

БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 10 октябрь. (ТАСС). Халқаро тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари, Яқин Шарқдаги уруш ўчоғини тугатиш зарурлиги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси XXVIII сессиясининг кеча эрталабки мажлисида сўзга чиққан делегатларнинг диққат марказида турди.

Малайзия делегациясининг раҳбари Х. Закария айтдики, «Исроилнинг Яқин Шарқдаги агрессияси тинчликни сақлаш учун кураш зарурлигини халқларга эслатувчи қаттиқ огоҳлантириш бўлиши лозим. Бу агрессия, деди у, «Исроил ўтказиб келаётган аннексия сиёсатининг, Исроил куч қўлланиб ғайри қонуний босиб олган араб территорияларини қўлдан бермаслик йўлининг давомидир». Исроил, деди Х. Закария, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти уставининг принципларини ва бу ташкилотнинг қарорларини, халқаро жамоатчиликнинг талабини муттасил назарписанд қилмаётир ва бунинг учун Исроил жуда кескин равишда қораланишга сазовор.

Мали ташқи ишлар ва ҳамкорлик министри Ш. Сиссоко Исроилнинг қўшни араб давлатларига қарши агрессияси ҳақида гапириб, «ғайри қонуний равишда босиб олинган араб территорияларидан Исроил қўшинларини дарров олиб чиқиб кетиши» талаб қилди, «Яқин Шарқ проблемасини тинч ҳал этишнинг бирдан-бир асоси шу бўлади», деди.

Шри Ланка вакили Х. Амерасингхе сўзга чиқиб, Исроилнинг босқинчилик йўлини қоралади. У, Исроил Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг Исроил қўшинларини ғайри қонуний равишда босиб олинган араб территорияларидан дарҳол ва ҳеч сўзсиз олиб чиқиб кетишни кўзда тутувчи 1967 йил 22 ноябрдаги қарорини бажарсин, деб талаб қилди.

Сурия вакили навбатдан ташқари баёнот бериш учун сўз олиб Бош Ассамблеяга маълум қилдики, Исроил авиацияси Дамашқнинг аҳоли зич жойлашган районларини бомбардимон қилганлиги натижасида гражданлар аҳоли орасида, шу жумладан чет эл дипломатлари орасида қурбон бўлганлар бор. Сурия вакили Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг Дамашқдаги гражданлик объектларига қилган ҳужумини «халқаро конвенцияларни ва халқаро ҳуқуқ нормаларини агрессорнинг жиддий равишда бузиши»дан бошқа нарса эмас, деб тавсифлади.

ЯҚИН ШАРҚДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

ҚОҲИРА. Миср ҳарбий қўмондонлиги бугун Исроил авиацияси Мисрнинг фронтлардаги авиация базаларига ҳужум қилишга уринганликларини хабар берди. Миср ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари душман самолётларини ўз бомбаларини белгиланган жойлардан бошқа ерга ташлашга мажбур қилганлар ва Исроилнинг тўртта самолётини уриб туширганлар. Синай ярим оролининг шимолий қисмида ҳам душманнинг икки самолёти уриб туширилди.

Миср самолётлари шу куни Синай ярим оролининг шимолий соҳилларида Исроилнинг қўшинларини бошқариб турувчи марказларига зарба бердилар. Солдатларга ва техникага анча талафот етказилди. Мисрнинг ҳамма самолётлари ўз базасига эсон-омон қайтиб келди.

Ҳарбий қўмондонлик Миср Араб Республикасининг қуруқликдаги кучлари Суваиш каналининг шарқ томонида авиация ва ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари ёрдамида илғор позицияларда мустаҳкамланиб олаётганликларини ҳам хабар беради. Айни вақтда душман шарқий томонга чекиниб кетмоқда.

Миср қўшинлари фронтнинг шимолий секторида душманнинг 15 танкини ва бронетранспортерларини қўлга туширдилар.

ДАМАШҚ. Сурия-Исроил фронтида осмонда қаттиқ жанглар давом этмоқда.

Исроил авиацияси Дамашқ халқаро аэропортига, шунингдек Хомс, Тартус ва Латакия шаҳарларидаги граждан объектларига ҳужум қилишга уриниб кўрди.

Сурия ҳарбий қўмондонлигининг хабар беришича, мана шу ҳужумларни қайтариш ва ҳаво жанглари чоғида душманнинг 29 самолёти йўқ қилинди.

9 октябрда Жўлан тепаликларида шиддатли жанглар бўлди. Сурия қисмлари Ал-Кунейтрага ҳужум қилдилар ва шаҳарни қуршаб олдилар, шунингдек яқин атрофдаги тепаликларда душманнинг позицияларига ҳужум қилдилар. Исроил солдатлари ва ҳарбий техникаси катта талафот берди.

Сурия авиацияси неча Жўлан тепаликлари районида, шунингдек Ҳула кўлига яқин Иордан дарёсининг ғарбида душман қўшинларига бир неча марта зарба берди.

БАҒДОД. Исроил қўшинларига қарши уруш ҳаракатларида қатнашаётган Ироқ авиацияси Жўлан тепаликларидаги Исроил ҳарбий объектларига 80 марта ва Синай ярим оролида душманнинг ракета позицияларига ўн марта зарба берди. Ироқ ҳарбий қўмондонлигининг ахборотида шу ҳақда маълум қилинди.

Бугун Ироқнинг қирувчи самолётлари Ироқ осмонига бостириб кирган Исроил самолётини уриб туширди.

ҚОҲИРА. Миср Араб Республикаси қуролли кучлар бош штаби бошлиғи Аш-Шазли Синай ярим оролини инспекция мақсадида айланиб чиққандан кейин бундай деди: Миср қуролли кучлари ҳаво ва сувда ҳукмрон бўлиб қолдилар, шунингдек жангнинг дастлабки тўрт куни давомида қуруқликда душманга анча катта талафот етказдилар.

«Синайда уруш ҳаракатлари илгаритдан тузилган план асосида олиб борилмоқда. Бу план юз берадиган вазиятни ҳисобга олган ҳолда қатъий бажарилмоқда» — деди генерал.

У кейинги танклар жангида Миср қуролли кучлари муваффақият қозонганлигини таъкидлаб ўтди ва шу билан бирга душман бронетанк қўшинларининг жанговарлик қобилияти ғоят чекланганлигини уқтириб ўтди.

ҚОҲИРА. Бугун Синай ярим оролида ва Суваиш фронтининг жанубий секторида бўлиб ўтган жанглар давомида Миср қўшинлари 16 танкни, бир қанча тўплар ва миномётларни, шунингдек кўп миқдорда енгил қуролларни қўлга туширдилар. Миср ҳарбий қўмондонлигининг навбатдаги ахборотида шу ҳақда хабар берилган.

ДАМАШҚ. Дамашқдаги ҳарбий қўмондонликнинг хабар беришича, Исроилнинг авиацияси Сурия аэродромларига ҳужум қилмоқчи бўлганида Сурия авиацияси ва ҳаво ҳужумидан мудофаа воситалари тушдан кейин душманнинг 14 самолётини уриб туширдилар.

(10 октябрь — ТАСС).

ОҚҚЎРҒОН районидаги «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхози пахтакорлари етиштиришган «оқ олтин» ҳосилини машиналар билан териб олмоқдалар. Шу кунларда пахтазорларда 18 та терим агрегати икки сменада ишлаб турибди. Совхознинг Усмон Юсупов номли бўлим механизаторлари ҳозиргача гектаридан 41,5 центнердан пахта териб тўйди. Суратда: (чапдан) совхознинг бўлим бошлиғи Ҳ. Холматов, илғор механик-ҳайдовчилардан Р. Гайфутдинов, С. Избосаров А. Муртазоев, А. Орзиқулов ва бригада бошлиғи Х. Избосаров ўртоқлар.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»НИНГ ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН

Комил ЯШИН, Ҳамид ҒУЛОМ.

ТОШКЕНТ ХАЗИНАСИ

ИШЧИЛАР ДИЁРИ

НАҚЛИМИЗ бу гал Тошкент ҳақида. Совет Шарқидаги улкан шаҳар, республикамиз пойтахти ва қўш орденли область кишилари, уларнинг жамоли ва камоли ҳақида. Биз бу қадимги кўҳна ва мангу ёш диёрни, унинг шаҳарлари ва қишлоқларини қадам-бақадам биламиз, севамиз, ардоқлаймиз. Қурама тизма тоғлари ёнбағирларидаги, Сирдарё, Чирчиқ ва Оҳангарон дарёлари воҳаларидаги ҳаёт равнақи, табиат манзаралари, такрорланмас гўзалликлар бизни мафтун этади. илҳом бахш қилади, ижодга чорлайди.

Сафарга чиқа туриб, область партия комитетида бюро аъзолари билан суҳбатда бўлганимизда Мирзамаҳмуд Мусахонов ибратли бир фикрни илгари сурди:

— Тошкент областининг 3 миллион 200 минг аҳолисидан 2 миллион 200 мингги шаҳарларда, фақат бир миллиони қишлоқларда яшайди. Демак, асосан шу бир миллион киши шаҳар аҳолисини гўшт, сут, картошка, сабзавот, мева ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлаши зарур.

Обком секретари Тошкентнинг деҳқончилик хазинасини батафсил тасвирлар экан, область бир йилда 400 минг тонна пахта, 250 минг тонна каноп 300 минг тонна сабзавот, шу жумладан қиш фаслида 3.000 тонна янги сабзавот, 150 минг тонна узум, 90 минг тонна сут, 25 минг тонна гўшт, 135 миллион дона тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштиришини, қишлоқ хўжалигини бу даражага кўтариш учун қилинган ва қилинаётган ишларни ҳикоя қилди.

— Ишчилар билан колхозчи деҳқонлар ҳамкорлиги, олимларнинг мадади муваффақиятларимиз гаровидир.

Дарҳақиқат, Тошкент — улкан социалистик саноат шаҳри. Унинг Чирчиқ, Янгийўл, Оҳангарон, Олмалиқ, Бекобод каби бақувват йўлдошлари бор. Бу диёрда ишлаб чиқарилаётган машиналар, асбоб-ускуналар жаҳондаги юзга яқин мамлакатга манзур бўлиб турибди. Электр қуввати, табиий газ, химия маҳсулотлари, олтин ва бошқа рангли маъданлар, яна қанчадан-қанча ноёб маҳсулот тайёрлашда Тошкентнинг маҳорати юксак, мақоми баланд.

Янги Тошкентимиз етмиш хунар соҳиби бўлмиш жасур ишчини эслатади. У машина созлайди ва иморат тиклайди, кўча очади ва метро қуради, газлама тўқийди ва мармар йўнади, пўлат қуяди ва яна беҳисоб ишлар билан машғул.

Тарих тақозоси билан азим Шарқ қопқасида социализм машъалини ёққан шаҳар сўнмас коммунистик ғоя — «Тошкент руҳи» — халқлар ўртасида дўстлик, қардошлик, бирдамлик ғоясининг байроқдори бўлиб қад кўтариб турибди.

Тошкент — бағри кенг танти, меҳри дарё шаҳар, юздан ортиқ миллат ва элат вакилларидан бирлашган ягона тотув оилага макон.

Совет тузуми, Совет давлати, социализм тантанаси, гўзал коммунистик ижодкорлик бахш этган мазмун ва маърифат Тошкентимиз шавкатини қитъалараро юксакликларга кўтарди.

Тошкент башар глобусида тонг юлдузи бўлиб чақнади.

БОБОДЕҲҚОНЛАР ИЗИДАН

ТОШКЕНТДАН сафарга чиқдик.

Маршрутимиз каттагина: Янгийўл — Чиноз — Оққўрғон — Бўка, кейин Калинин райони.

Аввал Янгийўлга келдик. «Коммунизм» колхозида тўхтадик. Хўжалик раҳбари Маҳмуд Исматовни йўл ёқасида, хирмонда учратдик. «Зангори кема»лар бункерларидаги пахтани тележкаларга бўшатаётганини кузатиб турган экан.

Қизғин суҳбат бошланиб кетди. Қизиғи шундаки, биз планнинг бажарилишини, кунлик графикни, ишини сўраймиз. Исматов гапни адабиёт асарларига, театр спектаклларига буради. Чунончи, биз:

— Мадаминжон қалай? Ишлари жойидами? — деб савол берамиз. Бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мадамин Мадраҳимовнинг 92 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта топшириб, мажбуриятини бажарганини ва тагин 10 центнердан ҳосил топширишга аҳд қилганини Исматов бизга шоша-пиша сўзлаб беради-да:

— Колхозчиларимиз «Бой ила хизматчи»га ўч, беш-олти қайталаб кўрганлар оз эмас. Қани энди, театрларимиз шунақа халқбоп асардан яна учта-тўрттасини яратиб берса! — дейди. — Қувноқ комедиялар ҳам жуда оз. Агар мавзу керак бўлса, биз берайлик; турмушда шунақа қизиқ воқеалар борки, чунончи, қишлоғимизда бойвуччалар ҳам йўқ эмас; пул тўплаб олтин тақинчоқлар оладилар; безаниб, савлат тўкиб юрадилар, болаларининг тарбиясини, колхоз меҳнатини, ҳатто эрларига ҳурматни унутиб қўйганлар ҳам йўқ эмас; жуда комедия боп-да!

Биз раиснинг фикрига қўшилиб, сўзни яна долзарб ишларга бурамиз:

— Ҳосил қалай? «Тошкент» навларидан хурсандмисизлар?

— Мажбуриятимиз 45 центнердан, — жавоб беради раис. — Халқ хўжалик планини адо этиб, 32 дан топширдик, қолганини ой охиригача албатта йиғиб оламиз. — Исматов мамнун жилмайиб, гапни тағин адабиётга бурди. — Яқинда Назир Сафаров келган эдилар. Колхозчилар ҳақида янги романлар, пьесалар йўқлигини айтдим. Фикримга қўшилдилар. Қани энди, шундай асарлар яратилсаки, биз унда ҳаётимизни, курашимизни кўзгудаги каби кўрсак. Мана, умр ҳам ўтиб кетяпти. Бундан 22 йил муқаддам, мени раисликка сайлашганда колхоз раҳбарларидан энг ёши эканман, энди бўлса энг кексаларидан бири бўлиб қолдим.

Суҳбат қизиб кетиб, Янгийўлда ишлаган отахон пахтакорларни бир-бир эслаймиз. Йигитлик чоғида Қовунчидаги пахта тозалаш заводида той пахта ташиган ва умрининг охирида «Халқобод» сабзавот-мевачилик комбинатини барпо этган Усмон Юсуповни эслаймиз. Шўралисойга одамларни чақириб, колхоз тузган ва пахтачиликда шуҳрат қозонган Ҳамроқул Турсунқуловни эслаймиз. Баланд-паст адир ерларда ғўза суғоришда мислсиз маҳорат кўрсатган ва шу мўъжизакор меҳнати, новаторлиги учун Давлат мукофотига сазовор бўлган Назарали Ниёзовни эслаймиз. «Ленинизм» колхозининг марҳум раиси, устоз пахтакор Абдулла Ортиқовни эслаймиз. Ниҳоят, Ленин номли колхознинг унутилмас раиси Олим Қўчқоровни эслаймиз.

Булар — халқнинг оталари, пахтакорларнинг устозлари эди. Энди улар йўқ. Колхозлар, комбинатлар, мактаблар уларнинг номида.

Биз раисдан бу кунги ишларни, графикларни, процентларни сўраймиз, у бизга кексалар, тенгдошлар, ёшлар ҳақида ҳикоя қилади. Дарҳақиқат, дунёда нима боқий? Инсон орзуси боқий. Олий мақсадлар боқий.

Халқ хизматига бағишланган ҳаёт боқий.

Одам кексайса файласуф бўлиб қолади, дейдилар.

Маҳмуд Исматов — ҳам файласуф, ҳам амалиётчи: планлар ҳам бажо, режалар ҳам улуғ.

Раиснинг ўй-хаёллари ҳаёт каби туганмас.

ОҚҚЎРҒОН — қадимдан пахтакор, шоликор диёр. Лекин ўтмишдаги Оққўрғон ҳозиргисининг яқинига ҳам кела олмайди: у ибтидоийлик қаёқда-ю, ҳозирги замонавий илғорлик, новаторлик қаёқда! Ўтмишдаги омочу от билан ҳозирги трактору механизмларни таққосламай қўя қолайлик.

Кейинги ўн йилга, тўғрироғи, ўн йил аввалги аҳвол билан шу кеча-кундуздаги аҳволга бир назар солайлик.

Воқеа «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида бўляпти. Тасодифан мўътабар бир анжуман йиғилиб қолди. Булар: совхоз директори Жўра Хоназаров, район партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Тоиров, республика қишлоқ хўжалик министри Эркин Шайхов, область партия комитетининг секретари Баҳодир Абдураззоқов, «Москва» колхозининг раиси Исмоил Шубладзе ва биз — «Совет Ўзбекистони» газетасининг йўлланмаси билан келган ёзувчилар.

Суҳбатда сўз ер ҳақида борди.

Саид Тоиров Оққўрғон районида 1963 йилдан бери, яъни ўн йил давомида ҳамма маҳсулот: пахта ҳам, каноп ҳам, чорва ҳам, сабзавот ҳам, борингки, балиқ етиштириш ҳам уч баробар кўпайганини ҳикоя қилганда унга:

— Сабабларини айтиб берсангиз, — деган савол тушди.

— Биринчи сабаби: ишчилар билан деҳқонлар иттифоқи, иккинчиси: Ўзбекистоннинг саҳий табиати, қуёши, олтин тупроғи, учинчиси: кадрларнинг янгиликни кун сайин излаши, топиши!

Саид Тоировнинг бу қисқа, лўнда жавоби тагида маъно кўп.

Умуман Тошкент областида, жумладан, Оққўрғон районида ер ҳисобли. Эҳтимол, унча-мунча тўқай, адир, тоғ ёнбағирлари ҳисобига у жой-бу жойда бир неча гектар ер очиш, экинзорларни бир оз кўпайтириш мумкин бўлар. Бироқ бу резерв, яъни қўшимча ер ҳосилни ялпи кўпайтиришда асосий омил бўла олмайди.

Шу сабабдан, ишчи, колхозчи, агроном, олимлардан раҳбарларгача ҳамма изланади, топади, топганини ишга солади.

Оққўрғонликлар — чайир, синчков, ҳисоб-чўти пухта, режаси пишиқ кишилар.

Давлатга бир районда 100 минг тонна пахта етиштириб беришнинг ўзи бўлмайди.

— Ҳар бир ернинг ўз қўриғи бўлади, — дейди Саид Мамедович.

У Чирчиқ, Сирдарё, Оҳангарон қирғоқларидаги энсиз, эгри-бугри, чекка ерларни мўлжалга олади, хўжалик раҳбарларига кўрсатади, ўзлаштиришга рағбатлантиради. Қарабсизки, 600-800 гектар ер топилибди, очилибди.

Суҳбат қизиб кетди.

Биз областнинг кўп ерларида эшитган фикрни раис ҳам, директор ҳам, министр ҳам қувватладилар. Мана шу фикр.

— Бир гектардан икки гектарнинг ҳосилини олиш керак, — ягона йўл шу!

— Сеялкани икки қатор экишга мослаштирдик, — ҳикоясида давом этди Саид Мамедович. — Бир гектарда 160 минг кўчат ҳосил бўлди. Машина билан биринчи теримда гектаридан қирқ центнерга етказиб пахта олдик. 50-60 центнерчилар ҳаракати қизиб кетди.

— Икки қаторга экиш совет методи ҳосил бўлди! — Тоировнинг сўзини Э. Шайхов қувватлади.

Ҳаётнинг ўз қонунлари бор. Унинг яратувчилари — одамлар ҳар нарсага йўл, имконият топадилар. Оққўрғондаги суҳбат мавзуининг нақадар муҳимлиги ўз-ўзидан кўриниб турибди.

— Дондан икки марта ҳосил олиб, лавлаги — маккажўхори бирлашмаси каби қўшма экинлар экиб, комплекс силос босиб ва ҳоказо янгиликлар туфайли чорва озуқаси масаласини ҳал қилдик.

Бу ҳам янгилик.

— Тошлоқ ерларда кўллар ҳосил қилиб, балиқчиликни ривожлантирдик. Оққўрғон райони Орол денгизининг 65 процент балиғича балиқ беряпти.

Бу ҳам янгилик.

Оққўрғонда Ҳамид Олимжон номли колхоз бор. Қишлоқ марказида шоирнинг баланд қоматли ҳайкали қад кўтариб турибди. Унинг йирик ўтли кўзлари шу ям-яшил водийга, унинг ажойиб инсонларига тикилган. Шоир, худди ҳаёт вақтидаги каби, янгроқ овози билан шеър ўқиётгандай:

Водийларни кезганда
Бир ажиб ҳис бор эди менда...
Чаппор уриб гуллаган боғин,
Упар эдим Ватан тупроғин.
Одамлардан тинглаб ҳикоя
Усар эди шоирда ғоя.
Дарёлардан куйлаб ўтардим.
Эртакларга қулоқ тутардим.
Ҳаммасини тинглардим, аммо,
Ухшашини топмасдим асло.
Ухшаши йўқ бу гўзал бўстон,
Достонларда битган гулистон.
Ўзбекистон дея аталур...

ДАЛАЛАРНИ айланиб келгунимизча кеч кирди. Олачалпор булутлар этаги ёришиб, уфқ тиниқлашди. Қуёшнинг тўқ пуштиранг баркаши Қурама тизма тоғлари ортига чўка бошлади. Шу тоғ ёнбағирларидан Чирчиқ водийси томонга ястанган пахтазорларда ишлаётган «зангори кема» фар-чироқлари у ер-бу ерда чарақлаб ёниб, нур камалаклари бир-бирларига эртаклардагидай ажиб туташиб кетди.

Дала йўллари бир-бирини кесиб ўтган чорраҳада турибмиз «Коммунизм» колхозининг пахтазорлари шу ерда тугайди-да, «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг далалари бошланади.

Ҳамроҳларимиз: область партия комитетининг секретари Баҳодир Абдураззоқов, бўлим мудири Шомансур Тошпўлатов: район партия комитетининг биринчи секретари Мавлон Эгамбердиев машина теримига тайёрлаб қўйилган оппоқ пахтазорга кириб кетдилар, биз раис Саидраҳим Саймоқов билан суҳбатлашиб қолдик.

Ўрта бўйли, елкадор, қошкиприкларини дала чанги қоплаган Саймоқов асли шу ерлик — бўкалик ёшлигидан пахтазорда ишлайди; мана 13 йилдирки, раис.

— «Коммунизм» пахтакорлари 35 центнерлик ҳосил учун курашмоқдалар, — ҳикоя қилади Саймоқов. — Шу кунгача планни 90 процент бажардик, пахтанинг 80 процентини машиналарда териб олдик.

Бўкаликлар чайир халқ. Улар бекорга гапирмайдилар, ваъдани шамолга сочмайдилар. Саймоқовнинг сўзи чин. Унинг сўзларини эшитарканмиз, бошқа бўкаликларни ҳам кўз олдимизга келтирамиз. Чунончи, Маҳкам Пўлатов.

Бу забардаст киши — «Октябрь 40 йиллиги» колхозида партия ташкилотининг секретари.

Шу колхоз маркази — Киров номли қишлоққа келганимизда Пўлатов коммунистларнинг ишлари ҳақида ибратли лавҳаларни сўзлаб берди. Масалан, пахтачилик дарғаларидан Сервер Усейнов звено бошлиғи бўлиб ишлайди. Ўтган йили 80 гектарнинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил олган ва ўзи «зангори кема»да 352 тонна пахта терган бўлса, бу йил ҳосилни 52 центнерга чиқармоқчи ва 400 тоннага етказиб пахта термоқчи.

Ёки, бошқа бир бўкалик — шу колхоз коммунистларидан Худойқул Саидовни олайлик. Бу ҳам эллик центнерчи. Кеча планини адо этиб, мажбурият тепалигига ҳужум бошлади.

Бўкалик опа-сингил Мария ва Наталья Ковалеваларнинг довруғи республикага кенг ёйилди. Мария «Бўка» совхозида звено бошлиғи бўлиб, ҳосилдорликни йилдан-йилга ошириб борди. Саккизинчи беш йилликдаги иш якуни бўйича унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Унинг синглиси Наталья опасидан қолишмайди. «Октябрь 40 йиллиги» колхозида 75 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозирданоқ 32 центнердан пахта топшириб планини ўринлатди ва яна 10 центнердан «оқ олтин» бермоқчи.

Шу қишлоқда яна бир ажойиб опани кўрдик. Марказга қурилган 90 ўринли болалар яслисининг мудираси Шарофат Фозилова оддий коммунист аёл. Мақсади улуғ, орзулари бир дунё. У келгуси авлод ҳақида, ҳозир жажжи каравотларда ўйнаб ётган, бироқ келгусида ҳаёт рулини бақувват қўлларида маҳкам ушлайдиган кишилар ҳақида қайғуради.

Келгуси бўкаликлар.

Биз ҳам ўша кунларни, яна йигирма-йигирма беш йилдан кейин Бўкага яна бир келишни, янги авлод жамолини кўришни, камолига қувонишни орзу қиламиз.

НОЗ-НЕЪМАТ ИЖОДКОРЛАРИ

КАЛИНИН районидаги икки хўжаликда бўлдик. Бири — ёз хўжалиги, иккинчиси — қиш хўжалиги!

Бу иборалардан таажжубланмассиз, деб ўйлаймиз. «Ленин йўли» колхози ва Қўйлиқ теплица комбинати...

Колхоз раиси — доим оловдай ёниб турувчи хушфеъл йигит Сиддиқ Муҳаммаджонов шаҳар халқини гўшт, сут, қаймоқ, сабзавот, картошка, полиз экинлари, мева, узум билан таъминлаш учун колхозчилар қилаётган фидокорона меҳнат ҳақида сўзлаб берди.

Узумзорга кирдик.

Кўп боғларни кўрган бўлсак ҳам, бунақасини биринчи кўришимиз. Салкам бир километрга чўзилган узун ва баланд ишком ичида машиналар икки қатор юради, ишком шифтига қарасангиз, дўппингиз ерга тушади. Қора кишмиш, ҳусайни, каттақўрғон, даройи, яна аллақанча нав узумлар шарбат бойлаб осилиб ётибди.

Турли-туман орзулар баён этилди: Э, бу жаннат-ку! Кинога оладиган боғ экан! Мушоира ўтказадиган чаман бу!

Худойназар ака Умаровнинг шу боғни яратгани учун Ленин ордени билан мукофотланганини эшитиб:

— Яшавор-эй, қўли гул боғбон! — деб юбордик.

Демак, Ризамат ота ёлғиз эмас. Унинг муносиб сафдошлари, шогирдлари бор.

75 гектар узумзор.

Яна 25 гектарга бу йил ток экилади.

Ҳар гектар ердан 26 тоннадан узум узилади.

Бу, ҳали айтганимиз, «ёз боғи», «ёз деҳқончилиги».

Энди Қўйлиқдаги «қиш боғи»га келайлик. Бир текис узун, кенг, ёруғ теплицалар. Ойнаванд боғ дейиш мумкин. Бир теплицада бодринг узиляпти, бирида лимон сарғайиб пишяпти, яна бирида помидор гуллаяпти...

— Шаҳар аҳолисини қиш бўйи янги сабзавот билан таъминлаймиз, — дейди теплица директори Салоҳиддин Чўтбоев.

Яна орзулар қайнаб кетди: азиз меҳмонларни олиб келадиган жой бўпти! Шоирлар кўрадиган боғ бўпти!

Айниқса, азамат бино — иссиқхона қурганлар меҳнати таҳсинга сазовор. Бу ҳарорат макони — қишни ёзга айлантирган мўъжиза.

14 гектар майдонда, ер остида, инсон қўли яратган мўъжиза боғда тошкентликлар учун минг-минг тонна ноз-неъмат ранг олиб, шакар бойлаб пишяпти.

* * *

ТОШКЕНТЛИКЛАР қалби каби очиқ ҳаво, қуёшли кун, олтин фасл.

Йўлларида пахта карвонларининг кети узилмайди.

Мўл-кўл сабзавот, ширин-шакар мева ортган машиналар дала йўлларидан шаҳарга буриладилар, ноз-неъмат ташийдилар.

Планлар, мажбуриятлар кундан-кунга ошириб бажарилади.

Азамат халқимиз КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини адо этишни ўзининг шарафли бурчи деб билади.

Партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Тошкентда сўзлаган сермазмун нутқи кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат, илҳомимизга илҳом қўшди.

Тўққизинчи беш йиллик хирмони тобора баланд қад кўтаряпти.

Умумхалқ курашида пешқадам тошкентликларга офарин!

СУРАТДА: ҳар куни машина бункеридан 6-7 тоннадан пахта тўкаётган Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхознинг механизатори Тамара Муҳаммадиева.

ОЛТИН ҚЎЛЛАР

Турсуной ОХУНОВАГА

Оддий бир қиз, ҳамма қатори,
Оиласи оддий, иши ҳам,
Аммо орзу — ижод хумори
Юксалтирди, таниди олам.

Улғайтирди уни жасорат,
Халқи берган пўлат қаноти.
Мағлуб бўлди унга жаҳолат,
Нурга тўлди эркин ҳаёти.

У далада қуёш симириб,
Шимарганда билакларини,
Авлодини жангга чақириб,
Оловлатди юракларини;

Бу жанг — меҳнат жангги,
хужуми.
Давом этар ҳамон мардона,
Тошкент қизи — элнинг лочини
Эл оғзида бўлди афсона.
Олтин қўллар...
Тонг қизи Зуҳра

Сизга сочар тиниқ шуъласин.
Олтин диллар,
пахтазор узра
Янгратасиз бахт ашуласин.

Олтин қўллар...
Қачонки диллар—
Олтин бўлса, қўллар ҳам
олтин!
Олтин бўлсин десангиз қўллар,
Олтин бўлсин кўнгиллар олдин.

Кўз нуридан бу ноёб гавҳар,
Ҳиммат бор-ку, олтин зангламас.
Жон-жонингда бўлмаса бу зар,
Қўшиғинг ҳам равон янграмас.

Турсунойчи бўлсам! — бу орзу
Туғилмишдир ҳаёт ишқидан.
Турсунойга эргашдими, у
Инобатдай доим пешқадам.

Бу умиднинг гашти бир дунё,
Кенг ёяди одам қулочин,
Ҳаёти касб этиб чунг маъно,
Сиғдиролмас қалбга қувончин.

Гарчанд оддий кишилар,
гарчанд
Фарқ қилмайсиз кўринишидан.
Дили буюк орзуга пайванд,—
Бу аёндир буюк ишидан.

Олтин қўллар, қилдингиз ижод
Гўзал ҳаёт, чароғон олам
Сиз туфайли мамлакат обод,
Сиз туфайли бахтлидир одам.

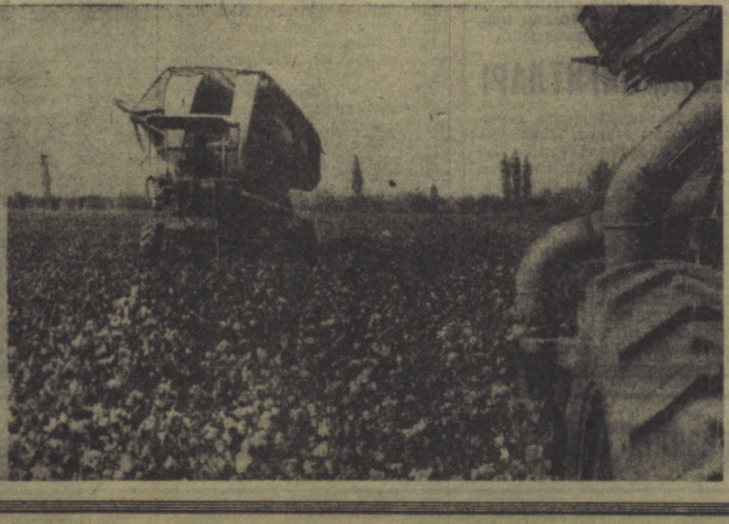

ЯНГИЙЎЛ районидаги «Коммунизм» колхозида машина терими кун сайин қизитилмоқда. Ҳар бир механизатор 6-7 тоннадан пахта термоқда. Суратларда: (чапда) колхознинг пешқадам механик-ҳайдовчиси Раҳмат Аҳмедов, ўнгда эса машина терими акс этган.

А. Тўраев фотолари.

Советлар мамлакатида

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

БОКУ. Озарбайжон ССРнинг ўнинчи райони — Жаброиль районининг пахтакорлари давлатга «оқ олтин» сотиш планини муддатидан илгари бажардилар.

Район пахтакорлари ўтган йили ҳар гектар ердан 31,4 центнердан хирмон кўтаришган эди. Бу йил улар ҳосилдорликни гектар бошига қарийб 7 центнерданга ошириш мажбуриятини олишди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Кочар Бобоев раҳбарлик қилаётган 26 Боку комиссари номидаги колхоз янада юқори мажбурият олиб, юксак маррани эгаллаш учун ҳаракат қилаётир. Колхоз аъзоларининг ҳисобларига қараганда бу йил ҳосил мўл, шунинг учун ҳар гектар ердан 50 центнердан хирмон кўтариш мақсадида мусобақани қизитиб юбордилар. Ҳозир бу хўжаликда мажбурият ҳисобидан пахта топширилаётир.

Салян, Курдамир ва районнинг бошқа ўнларча хўжаликлари тайёрлов пунктларига пландан ташқари юзларча тонна маҳсулот топширдилар.

Йиғим-теримнинг айни қизғин дамларида механизаторлар жонбозлик кўрсатишмоқда. Етиштирилган ҳосилнинг ҳаммасини машиналарда териб олган Жалилобод районининг пахтакорлари биринчи бўлиб давлат планини бажардилар. Пушкин районининг «зангори кема» капитанлари ҳам ўз зиммаларига олган мажбуриятларини муваффақиятли равишда адо этдилар. Улар машиналар бункерларидан 13 минг тоннадан ортиқ пахта тўкиб, яхши кўрсаткичларга эришдилар.

ГРУППА УСУЛИНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ

ЎШ. Областдаги Ленин район заршунослари социалистик мажбуриятларини бажара бориб, республикада биринчи бўлиб давлатга пахта сотиш планини бажардилар. Тайёрлов пунктларига 64 минг тоннага яқин пахта жўнатилди.

Пахта йиғим-терими бошланган кунданоқ район далаларида юзларча машиналар бетиним ишлади. Агрегатлар группа усулида икки сменада ишлатилмоқда. Бу колхоз ва совхозларнинг бир кунда йиллик планнинг ўн проценти миқдорида пахта тайёрлашларини таъминламоқда.

ЮҚОРИ СИФАТЛИ ТОЛА

АШХОБОД. Туркманистондан Россия Федерацияси тўқимачилик корхоналарига янги ҳосилдан олинган йигирма мингинчи тонна тола жўнатилди. Уларнинг деярли ҳаммаси биринчи сорт билан қабул қилинди.

Республиканинг ўн тўққизта пахта тозалаш заводи кун сайин кўп келтирилаётган пахтани қайта ишлашга бемалол улгурмоқда. Туркманистоннинг пахта толалари мамлакатнинг 300 дан ортиқ йирик тўқимачилик корхоналарига жўнатилаётир. Бу қимматли маҳсулот чет элларга ҳам юборилаётир. Бу йил республикада мамлакат тўқимачиларига 290 минг тонна пахта толаси жўнатиш планлаштирилган.

(ТАСС).

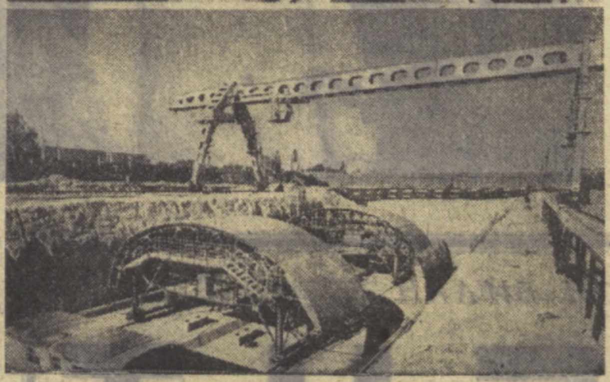

ТОШКЕНТ МЕТРОСИ ҚУРИЛИШИДА

Метро қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Метросозлар даврасида ҳар бир объектни барвақт қуриб тамомлаш учун мусобақа қизғин давом этяпти. Чапдаги суратда — «Ҳамза» станцияси қурилишини тезлаштиришга муносиб ҳисса қўшаётган пешқадамлардан проходкачи Н. Глущенко, бригадир А. Яшков, туннелсозлар Н. Никулин, Н. Хўжаев ўртоқлар. Пастда — Ҳамза станциясининг бугунги кўриниши. Ўнгда (юқорида) Октябрь революцияси станциясининг ички кўриниши ва пастда ер ости иншоотлари қурилишида тажриба орттирган илғор ишчи А. Ерофеев.

И. Глауберзон фотолари.

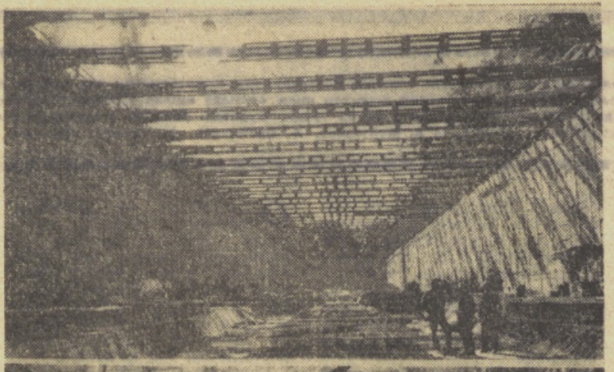

ЖАҲОН ПРОГРЕССИВ АДАБИЕТИДАН

БИБХА

(«БИБХА СОҲИЛИ» РОМАНИДАН ПАРЧА)

«Бибха соҳили» — Р. Тагорнинг йигирма бир ёшида ёзган илк романи. Қуйидаги парчада бахт-саодатга интилган маъсума қизнинг кутилмаганда бахтсизлик гирдобига тушиб чеккан руҳий азоблари тасвири берилган.

Удоядитто қамаб қўйилган уй ҳақиқий турма эмас, саройга туташиб турган кичик бир иморат эди. Унинг ўнг томони йўл, чап тарафи-посбонлар устида юрадиган қалин девор. Ягона дарчасидан осмоннинг бир парчасини, бамбукзорни ва тангри Шива ибодатхонасини кўриш мумкин. Удоядиттони турмага олиб кирганларида қоронғи тушган эди. Шаҳзода дарича рўпарасига келиб ерга ётиб олди.

Ёмғирлар мавсуми бошланган. Осмон ҳамиша бадқовоқ. Кўчалардан ёмғир суви оқиб турарди. Сокин тунда кечиккан йўловчилар шалоплатиб ўтганлари эшитиларди.

Посбонларнинг оҳиста қадам қўйишлари худди турма юрагининг уришидай. Соатлар ўтди. Вақти-вақти билан Удоядиттонинг қулоғига қоровулларнинг бир-бирини чақиришлари эшитилиб турарди.

Бамбукзорда ялтироқ қуртлар тўлиб-тошган. Удоядитто тун бўйи шуларга қараб, посбонларнинг тинимсиз қадамларига қулоқ солди.

Шаҳзода қамалган оқшомда саройга жуда кўп одам тўпланди: хизматкорлар, жориялар, амма, холалар.

Буларнинг ҳар бири, албатта, сўрашади: «Нима бўлди, янгилик борми?», кўзда сал ёш кўриндими, дарҳол: «Нима, нечук?» чуқур хўрсиниб қўйсанг ҳам бошингга сўроқ ёғилади. Бибханинг тоқати тоқ бўлиб чиқиб кетди.

Бугун қуёш булутлар остидан бирор марта қараб қўймади, шунинг учун кеч киргани ҳам сезилмади. Ғарбда бир олтин шуъла порлади-ю, бироқ шу заҳоти ғойиб бўлди. Теварак-атрофни зулмат қоплади. Қоронғида юлғунларнинг учи ўз шаклини йўқотди. Гўё оламда ҳеч нарса йўқ, фақат шу улкан, борлиқни хомига тортиб, минглаб узун оёқларда турган зулмат бор, холос.

Тун бошланди. Саройда бирин-кетин шамлар ўчди. Бибха юлғун остида ерга ётиб олди. Одатда қўрқоқ бу қиз бугун ҳеч нарсадан тап тортмади. Лекин қоронғи қуюқлашган сари ўзини жар ёқасида тургандай ҳис этарди; гўё уни бахт, осудалик ва оламнинг осойишталик соҳилидан итариб юборишди-да, у зулматнинг тубсиз денгизига чўкиб кетди; мана, у гоҳ сузиб чиқади, гоҳ қайта денгиз қаърига ботиб кетади, тепада эса, зулмат қуюқлашганча қуюқлашади. Мана у жарликдан қулаб, ўпқонга тушиб кетди. Соҳиллар кўринмай қолди, оқим эса Бибхани тобора узоқларга олиб борарди. Унинг назарида, ҳали унга кўринаёзган соҳилни осмонга қараб кўтарилаётган ҳайбатли парда тўсиб қолди. Бибханинг юраги орзиқиб кетди. У ерда, ўша соҳилда, қуёш нури қолди, ўйин-кулги, шоду-хуррамлик қолди. Кимнингдир дағал қўли уни маҳкам тутиб, нариги соҳилга ўтишига монеълик қилмоқда, у буни қисман сезгандай эди. Тим қоронғида тангри унинг тақдирини чизди, у эса бепоён оламда ёлғиз ўзи ўтириб, шу тақдири шарҳини текширмоқда эди. Унда кўз ёши ҳам кўринмайди, гўё у бутунича тошга айланган, ҳатто унинг кўзлари ҳам ҳаракатсиз-сокин.

Ярим кечага яқин дарахтларнинг япроқлари шитирлаб қолди, қаердадир узоқда шамол худди ёш боладек инграрди. Бибхага у ерда, коинотнинг энг четида, денгиз соҳилида кичик бир жонзот — унинг хоҳиши, муҳаббати нола қилаётгандай, жажжи қўлини чўзиб, қайғу билан уни чақираётгандай туюлди. Улар Бибхага қараб талпинади, аммо йўл билишмайди тим қора, ҳаракатсиз зулмат оша, минг чақирим йўл оша. уларнинг ноласи Бибханинг қулоғига етиб келмоқда. Ёш жувоннинг юраги шикоятомуз шивирлайди: «Улар ким? Нега йиғлашади?». Бибха фикран узоқ саёҳат қилади. У, одамсиз қоронғи йўллардан танҳо юриб боради, йўлда ҳеч ким йўлиқмайди. Минг йиллар ўтади. Йўлнинг эса, ҳамон охири кўринмайди. Олдинда бепоён, нурсиз бўшлиқ. На ҳаво бор, на садо, на кун бор, на тун, на одам бор, на юлдуз, на уфқ бор, на унинг тўрт тарафи; фақат вақт-вақти билан теварак-атрофдан шикоятомуз йиғи кўтарилиб, қаердадир йироқлардан шамолнинг инграгани эшитилади, холос.

Тун шундай ўтди. Эрталаб Бибха турмага, Удоядиттонинг олдига киришга уриниб кўрди, лекин унга рухсат беришмади. У бутун кунни кўз ёши билан ўтказди. Охири отасининг олдига боришга аҳд этди, унинг оёқларига йиқилиб, йиғлаб рухсат олишга эришди. Эртасига тонг ёриша бошлагач, у ўрнидан тура солиб, Удоядиттонинг олдига чопди. Акасининг ерда ётганини кўриб, аламдан унинг юраги эзилиб кетди. Аранг йиғисини тутиб, секин бориб, Удоядиттонинг ёнида ўтирди.

Тонг ёришди. Ўрмонда қушлар сайрай бошлади. Йўлда кетаётган йўловчиларнинг қўшиғи эшитилди. Бир неча тунни уйқусиз ўтказган қоровуллар ҳам қуёшни кўриб, секин хиргойи қилишга киришди. Қўшни ибодатхонадан чиғаноқ товуши эшитилди[1]. Удоядитто бир нимадан қўрққандай, сапчиб, уйғонди.

— Бу сенмисан, Бибха? Шундай саҳарлаб-а? Бу нима? Мен қаердаман? — хитоб қилди у ва дарҳол нималар бўлганини эслади-да, хўрсиниб, Бибхага қаради.

— Эҳ, Бибха, кеча мен кун бўйи сени кўрмадим. Назаримда, қайта кўришмайдигандай туюлганди.

— Ака, нега сиз ерда ётибсиз? Ахир сизга жой солиб қўйилганку. Шунча вақт ерда ўтириб чиқдингизми? — Бибха йиғлаб юборди.

Удоядитто аранг эшитарли қилиб гапирди:

— Лекин мен у ердан осмонни кўролмасдим, Бибха. Дарича орқали эса, қушларнинг учганини кўриб тураман ва менда, вақти келиб, бу қафасдан қутуламан, озод қушдек парвоз этаман, деган ишонч пайдо бўлади. Даричадан йироқлашсам, атрофимда зулмат қуюқлашиб, озодликка бўлган умидим йўқолади. Унда, занжирбанд ҳолда қолиб кетаман, деб ваҳм босади мени. Фақат шу дарича қаршисидаги кичик бир парча ерда мен ўзимни озод ҳис этаман, ҳеч бир шоҳ, ҳеч бир шаҳаншоҳ мени тутқун қилолмайди. У ер, юмшоқ кўрпа тўшалган жой — менинг турмам.

Удоядитто Бибханинг келишидан жуда қувонди. Назарида бир лаҳзага турма эшиклари очилгандай бўлди. Синглисини ёнига ўтқазиб, шаҳзода унга шундай гапларни айтдики, илгари у акасидан бунақа гапларни асло эшитмаган эди. Бибха, акаси ундан мамнунлигини жуда яхши тушунди. Қандай сирли куч бириданбирига хабар берар экан? Нега бир юракда кўтарилган тўлқин бошқасида жавоб тўлқини қўзғайди? Бибха қувончдан ҳаяжонга келди. Ниҳоят унинг эзгу орзуси рўёбга чиқди. Бибха тантана қиларди — чунки акасига бир дақиқалик қувонч бағишлади, шундан кучи ўн чандон ошгандай бўлди.

Бир неча азобкор ва узун кунлар мобайнида Бибхани нурсиз зулмат қоплаб олган эди, у ҳеч қаерда халоскор қирғоқларни кўрмай, ўз қайғулари юки остида эгила бошлади. Дарҳақиқат, у ўз кучига ишона олармиди? Албатта у қўлидан келган ҳамма ишни қилди: Удоядиттога мудом ғамхўрлик, меҳрибонлик қилиб турди, аммо уни ҳеч қачон бахтиёр қилолмаслиги ҳақидаги фикр бойқиш қизни бир лаҳза тарк этмасди. Мана, бугун кутилмаганда, у ўз ниятига етди. Ҳорғинликдан асар қолмади. Бибханинг кўзларида худди тонгги шудрингдек қувонч ёшлари ялтиради, лабларида эса, қуёш нуридек равшан табассум пайдо бўлди.

Бибха гўё ўзи тутқундай бўлиб қолди. Тонг ёришди дегунча унинг мўртгина қомати турма дарвозаси олдида пайдо бўларди. Бибха хизматкорларнинг бирор нарса қилишларига рухсат бермади — ҳаммасини ўзи қиларди: акасига овқат келтирар, унга жой солар ва йиғиштирарди. Ҳар кун эрталаб акаси ўтирган бу тунд хонани гуллар билан безарди, бир гал ҳатто тўти ҳам олиб келди. Уйда «Махабхарата» топилди. Удоядитто уни овоз чиқариб ўқирди.

Аммо кўп ўтмай, шаҳзоданинг юрагида ташвиш пайдо бўлди: нега у, ҳали бахт нашъасини кўрмаган, хоҳиши рўёбга чиқмаган қизни гирдоб сари эргаштириб бормоқда? У ҳар куни, Бибха бундан кейин келмаслиги керак, деб ўйларди. Бироқ, қиз тонг насими, қуёшнинг илк нури билан бир пайтда бу ғамхонага тару тозалик ва ёшлик олиб кирганда, унинг нозик чеҳраси, равшан табассумини кўриб Удоядиттонинг аҳдидан асар қолмасди. Қизнинг нигоҳида шунча меҳрибонлик, шунча нурафшон қувонч, овозида, сўзларида шунчалик майинлик-мулойимлик бор эдики, Удоядитто унга «Бибха, бошқа бу ерга келма, биз қайта кўришмаслигимиз керак», — деб айтишга журъат қилмасди. Аммо ҳар кун: «Эртага айтаман» деб ўйларди.

Ниҳоят, шаҳзода синглиси билан гаплашишга қатъий жазм этди ва бир кун эрталаб Бибха келганда, унга бундай деди:

— Бибха, бу ерга бошқа келмагин. Йўқса, мен ором топмайман. Ҳар кун зимзиё кечада кўзга кўринмас аллаким менинг олдимда пайдо бўлиб: «Бибханинг тақдири хавф остида», — дейди. Мендан қоч, Бибха. Мен наҳс юлдуз остида туғилганман. Мен бутун мамлакат учун кулфат тортаман. Қайинонангнинг уйига жўна, агар сен у ердан аҳён-аҳёнда ўз ҳақингда бизни хабардор қилиб турсанг, сенинг бахтли эканингни билиб, мен ўзимни бахтиёр ҳисоблайман.

Бибха индамади. Удоядитто унга узоқ қараб қолди. Унинг кўзларида ёш ялтиради. Шаҳзода билдики, у турмадан озод бўлмагунча, Бибха уни сираям ташлаб кетмайди. Бироқ нима қилмоқ керак? Қандай қилиб озод бўлиш мумкин?

Русчадан

Тўхтасин ЖАЛОЛОВ таржимаси.

1. Ҳиндлар катта денгиз чиғаноқларидан музика асбоби ясаб, ибодат вақтида, тўй ва бошқа тантаналарда чалишади.

Футбол

ЎНИНЧИСИ — «АРАРАТ»

Эрта баҳордан бошланган фахрий соврин учун кураш ўтган куни кечқурун Москвада якунланди. СССР кубоги учун қанчадан-қанча командалар куч синашдилар. Киевнинг динамочилари билан Ереваннинг «Арарат» командаси футболчилари қийин йўлларни босиб ўтиб, машаққатли ва завқли учрашув дақиқаларига — финалга етиб келдилар.

Украина футболчилари уч марта финалга чиққан ва 1954 йилда Арманистон футболчилари билан биринчи шундай учрашувда фахрий совринни қўлга киритгандилар. Араратчилар уч йилдан буён Москвадаги ўйинларда ҳеч қайси командага очко бермай юрибдилар. Наҳотки, Арманистон футболчилари бу масъулиятли ўйинда украиналиклар командасини ютолмасалар керак... Томошабинлар Москванинг Лужники стадионида бўлаётган ўйинни кузатаркanлар, ана шу фикрни кўнгилдан ўтказишарди.

Судьянинг ҳуштаги чалинди... Дастлабки 45 минут мобайнида командалар бир-бирларини таъқиб қилиб, эҳтиёткорлик билан ўйнадилар. Кейинроқ астойдил кураш бошланди. Динамочилар ҳужумга куч бердилар, араратчилар хавфли вазиятларни даф қилиб турдилар. Ўйиннинг 62-минутида араратчилар Бурякка нисбатан қўполлик қиладилар. Судья жарима тўпи белгилайди. Колотов 11 метрлик масофадан туриб тўпни аниқ киритади. Киевликлар 1:0 ҳисобида олдинга чиқиб олишди. Учрашув тугашига 2 минут қолганда араратчи Иштоян ҳисобни тенглаштиришга эришди — 1:1.

Кубок тақдирини қўшимча берилган ярим соатлик вақт ҳал этди. Араратчиларнинг ғалабага муштоқлиги дақиқа сайин кўриниб борди. 103-минутда Иштоян тепган тўп динамочилар ҳимоячисига тегиб дарвозанинг юқорисидан тўрга тушди — 2:1. Араратчилар ғолиб чиқишди!

СССР кубоги учун ўйинлар бошланган 32 йилдан буён бу соврин тўққиз командага теккан эди. «Арарат» — СССР кубогини қўлга киритган ўнинчи команда. Арманистон футболчилари ҳужумкорликка зўр бериб, тарихда биринчи марта мамлакатнинг фахрий мукофотини олишга муваффақ бўлдилар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — Фильм-концерт. 18.30 — Нафосат оламида. 19.00 — Халқ контроли экрани. 19.30 — МОСКВА. 20.00 — ТОШКЕНТ. Ахборот. 20.15 — Ўн минут музика. 20.25 — Ахборот. 20.45 — Пахта терими кундалиги. 21.00 — Концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — МОСКВА. 19.30 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.00 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Ёшлик». 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Тошкент янгиликлари. 19.15 — Фильм-концерт. 20.00 — «Тошкент — бугун ва эрта». 20.20 — Телеспектакль.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/Х да **Қонли тўй** (кундуз соат 3 да, билетлар сотилган), **Ёшликда берган кўнгил** (кечқурун) 13/Х да **Ҳалима**, 14/Х да **Қонли тўй**, 15/Х да **Тоғ гўзали**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/Х да **Трибунал**, 13/Х да **Беш кунлик куёв**, 14/Х да **Ойдин** (кундуз соат 12 да), **Қачонгача мой ейсан** (кеч соат 7 яримда).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Иван **АНИСИМОВ** раҳбарлигидаги ўргатилган айиқлар аттракциони (кеч соат 7 яримда).

КИНО

Мен — Шаповалов — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли, «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Ўгай она — «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Оцеола — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Дайди (2 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузашти — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ

1973 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича аспирантурага ва ассистент-стажёрликка

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиш учун: музикашунослик, фортепьяно;

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун: хор дирижёрлиги, композиция.

Аризалар 15 октябргача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 16 октябрдан бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 31-уй.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 12 ОКТЯБРДА

МАВСУМ ОЧИЛАДИ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

12/Х да — ДИЛОРОМ.
13/Х да — СЕВГИ ТУМОРИ.
14/Х да — ЭТИК КИЙГАН МУШУК (кундузи). ЗОЛУШКА (кечқурун).
16/Х да — МАЙСАРАНИНГ ИШИ.
17/Х да — Бир актли балетлар: «КАРМЕН-СЮИТА» «ОЙИМ, ҚИЗ ВА БЕЗОРИ».
18/Х да — ДОН КАРЛОС.
19/Х да — ТАНАВОР.
20/Х да — ТРАВИАТА.
21/Х да — ЗОЛУШКА (кундузи), ФЛОРИЯ ТОСКА (кечқурун).

Кундузги спектакллар соат 12 да, кечки спектакллар кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ҲАРБИЙ ҚИСМЛАРДАН ХАБАРЛАР

Ота ўғил

Ёшлар ғайритабиий, қаҳрамонона ишларга қизиқади. Йигирма ёшли йигитлар тақдири кичик кишиларни учратсалар, бу киши ҳақида кўпроқ билишга интиладилар. Бўлинмамизга Сайдаҳмад Норматов хизмат бурчини ўташ учун келганда бу камтар, меҳнатсевар йигитнинг бир фазилати яққол кўзга ташланди. У Улуғ Ватан уруши ветеранларини гоят ҳурмат қиларди. Кейин билсак — отаси Холмат Норматов ҳам шу уруш оловини кечиб ўтган, иккинчи группа инвалиди экан.

— Виждонан хизмат қил, ўғлим. Оиламиз шаънига доғ туширма, — деган эди у Сайдаҳмадни армия сафига кузатар экан.

Бундай сўзларни у катта ўғиллари Мирзааҳмад ва Назармуҳаммадлар ҳарбий хизматга чақирилганда ҳам айтган. Улар ота насиҳатини виждонан адо этишди.

Мана энди навбат Сайдаҳмадга. У ҳам солдат формасини кийиб, ҳарбий қасам қабул қилди.

Оддий аскар Норматов ўз гражданлик бурчини шараф билан бажармоқда. У жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочисидир. Бу дастлабки муваффақиятни у ғайрат, матонат билан ишлаш, ўқиш-ўрганиш туфайли қўлга киритди. Яна бир неча ой ўтгач, Сайдаҳмад 2-класс мутахассис бўлиб етишди, унинг фотосурати «Бўлинманинг энг яхши мутахассислари» стендидан жой олди.

Бўлинмамизда С. Норматов жанговар тайёргарликдаги муваффақиятлари билангина машҳур эмас. Ўртоқлари уни ҳурмат қилишса, командирлар унинг етук солдатлигига ишонишади.

Улуғ Ватан уруши ветеранининг фарзандлари оталар анъанасига амал қилиб, совет солдати бурчини шараф билан ўтамоқда.

В. МИХАЛЬЧУК,
командирнинг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари.

БАЛЛИ, ЙИГИТЛАР!

Полк тактик машқлари учинчи кун давом этяпти. Икки кундан буён мудофаада турган батальонимизга «душман»нинг олдинги маррасига шиддат билан зарба бериб, мудофаани ёриб ўтиш жанговар вазифа қилиб қўйилди.

Взводимиз жанговар саф тортди. Худди шу пайтда бу уч йигитнинг маҳорати яққол кўзга ташланди. Мен шу ҳақда ҳикоя қилмоқчиман. Улар — гранатометчи К. Дўстбергенов, пулеметчи А. Иброҳимов, автоматчи Б. Фозилов — учовлон ёнма-ён боришарди. Жанг майдонини ҳушёрлик билан кузатишар, пайдо бўлган нишонни мерганлик билан даф этишарди.

Мен бу йигитлар билан бундан ярим йил аввал, ўқув бўлинмасидан шу ҳарбий қисмга келганимда танишганман. Тезда тил топишиб кетдик. Ҳар ким ўзи ҳақида гапириб берди. Улар ҳам бир-бирлари билан шу ерда танишишган, дўстлашишган эди.

Йигитлар жанговар ва сиёсий тайёргарликда фақат аъло баҳо олишади, ҳарбий интизомга қатъий амал қилишади, дўстлари орасида обрўли, ҳурматли йигитлар.

Командирлик осон иш эмас. Лекин Дўсбергенов, Фозилов, Иброҳимов каби онгли, интизомли жангчилар билан ишлаш завқлидир. Шунинг учун ҳам уларни чинакам инсон қилиб тарбиялаган ота-оналарига раҳмат айтгим келади.

Р. ЗУЛҚАРНАЕВ,
бўлинма командири.

БИРИ-БИРИГА УСТОЗ

Бизнинг қисмимизда йигирма беш миллат фарзандлари хизмат қилмоқда. Белорус К. Свидинский, рус М. Анохин, ўзбек М. Пўлатов, ёқут Н. Тимофеевларни эса ҳамиша бирга кўрасиз. Уларнинг дўстлиги мақтовга сазовор. М. Анохин сиёсий тайёргарликда бошқаларга ёрдам берса, К. Свидинский жанговар тайёргарликда устозлик қилади. Тактик машқларда ҳар бир жойнинг табиий хусусиятларидан фойдаланишда Тимофеевга етадигани йўқ. Хуллас, бири-бирига устоз. Бу дўстлик, аҳиллик ҳарбий хизматни аъло даражада ўташга ёрдам бермоқда.

О. НАЗАРОВ,
оддий солдат.

* * *

Ўз жанговар дўстлари ҳақида ҳикоя қилувчи бундай хат-хабарлар бепоён Ватанимизнинг турли жойларида ҳарбий хизмат бурчини ўтаётган ўзбекистонлик йигитлардан редакцияга кўплаб келиб турибди. И. Зоиров, Б. Усмонов, М. Камолов, Н. Матсодиқов, О. Худойберганов, Ҳ. Ҳайдаров, Т. Суюнов, Д. Алижонов, Н. Шарифбоев, Ф. Норматов, А. Баҳромов, О. Аҳмадалиев каби оддий солдатлар жанговар ва сиёсий тайёргарликда намуна бўлаётган жангчилар ҳақида хабарлар йўллаганлар.

Ҳарбий қурувчилардан Б. Ирисов, Б. Усмонов, А. Ғафуров, гвардиячи оддий солдат М. Абилфайзиев, М. Миназаров, А. Фозилов, Х. Бобоназаров, Ч. Юсупов, Т. Аҳмедов ва бошқалар республикамизга Халқлар дўстлиги ордени топширилиши муносабати билан табрик сўзларини ёзиб юборганлар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

БАХТЛИ РАҚАМЛАР

3, 4, 25, 26, 40, 44

Запорожье шаҳрида 10 октябрда ўтказилган «Спортлото»нинг навбатдаги тиражида юқоридаги рақамларга ютуқ чиқди.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б—241. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 03750.